Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

2001 йил 24 август жума

Сотувда эркин нархда
№ 168-169 (2730-2731)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

Ислом КАРИМОВ:

Сизларга тилагим шуки, барчангиз мана шу қутлуғ даргоҳда униб-ўсинг, ўз бахтингизни топинг, ишда, ҳаётда янги-янги ютуқларга эришинг. Қачонки, олдингизда бирон-бир ғов-тўсиқ пайдо бўлса, уни енгишда, мени ёнингизда елкадош деб фараз қилсангиз, ўзимни бахтиёр деб ҳис қилардим.

ИСТИҚЛОЛ БЕРГАН ИМКОНИЯТЛАР РЎЁБГА ЧИҚМОҚДА

Мустақиллигимизнинг муборак ўн йиллик тўйи арафасида мамлакатимиз экспорт салоҳиятини янада оширадиган, юзлаб ёшларни малакали иш билан таъминлайдиган, энг муҳими, пахта толасидан тайёр маҳсулот ишлаб чиқарадиган яна бир корхона ишга тушди. Фарғона шаҳрида Жанубий Корея ва Япония билан ҳамкорликда барпо этилган "Кабул-Фарғона компани" қўшма корхонасининг биринчи навбати маҳсулот бера бошлади.

Фарғона тўқимачилик комбинати негизида ташкил этилган мазкур замонавий корхона йил давомида 25 минг тонна пахта толасини қайта ишлаб, ундан 21 минг 600 тонна калава, 12,3 миллион погон метр бўз ишлаб чиқариш қувватига эга. Янги корхона тўла қувват билан ишга тушгач, икки минг уч юз нафар йигит-қиз иш билан таъминланади.

23 август куни мазкур корхона биринчи навбатининг очилиш маросими бўлди. Унда тегишли вазирлик ва идораларнинг раҳбарлари, мамлакатимизда фаолият юритаётган элчихоналар, хорижий компанияларнинг ваколатхоналари, оммавий ахборот воситаларининг вакиллари, Корея Республикаси ва Япониядан келган ишбилармон доиралар делегацияларининг аъзолари иштирок этди.

Маросимни Фарғона вилояти ҳокими А.Отабоев очди.

Сўз Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовга берилади.

Давлатимиз раҳбари, аввало, юртдошларимизни, меҳмонларни қадимий ва мўътабар Фарғона заминида замонавий, кўзни қувонтирадиган, ҳашаматли ишлаб чиқариш мажмуасининг ишга туширилиши муносабати билан самимий табриклади. Янги корхона ўрнида мавжуд бўлган Фарғона тўқимачилик комбинати тарихини эслар экан, Юртбошимиз мустабид тузим замонида унга ўрнатилган дастгоҳ ва ускуналар, ишлатилган технологиялар, ишчиларга яратилган шарт-шароит энг оддий талабларга ҳам жавоб бермаганини таъкидлади. Янги тўқимачилик мажмуи эса юксак технологияси, замонавий ускуналари билан ажралиб туради. Хорижга хомашё эмас, тайёр маҳсулот сотиш орқали ялпи ички маҳсулотни кўпайтириш, ишсизликни кескин камайтириш муаммоси ҳал этилади.

Мамлакатимизда енгил саноат, шу жумладан, пахта толасини қайта ишлаш корхоналари тармоғи тез суръатлар билан ривожлантирилмоқда. Сўнгги беш йил мобайнида ўн битта замонавий тўқимачилик корхонаси қуриб ишга туширилди. Бу соҳани ривожлантиришда хорижлик ҳамкорларнинг хизмати катта бўлмоқда. Чет эл сармоядорларининг имкониятларини ўзимизнинг иқтисодиётимизга жалб этиш, хорижий ҳамкорларимизнинг ишончини қозониш — келажагимиз учун, юртимизни обод қилиш учун нақадар муҳимлигини янада чуқурроқ англаб олмоқдамиз.

Ўзбекистон пахта етиштириш бўйича дунёнинг етакчи тўрт давлати сирасига киради. Пахта толаси экспорти ҳажми бўйича эса иккинчи ўриндамиз. Лекин шўролар замонида пахтамиз хомашё сифатида марказга ташиб кетилар, уни қайта ишлашдан келадиган фойда марказнинг ғазнасини тўлдиришга сарфланарди. Дўконлардан эса оддий читдан тайёрланган кийим-кечак топиш ҳам душвор эди. Пахтанинг машаққатли меҳнати — ўзбекларники, ҳузури бошқаларники эди.

Мамлакатимиз мустақилликка эришгач, Президентимиз Ислом Каримов раҳнамолигида соҳадаги бундай кескин номутаносибликни бартараф этиш бўйича кенг қамровлиислоҳотлар бошланди. Бундан ўн йил бурун мамлакатимизда ишлаб чиқарилган толанинг бор-йўғи саккиз фоизи тайёр ва ярим тайёр маҳсулотга айлантирилган бўлса, жорий йил охиригача бу кўрсаткич 24 фоиздан ошади. 2005 йилгача пахта толасининг қирқ фоиздан ортиғини мамлакатимизда қайта ишлаш режаси тузилган ва у муваффақият билан амалга оширилмоқда.

Бундай улкан режаларнинг бажарилишида мамлакатимизнинг хорижий давлатлар ва компаниялар билан ўзаро манфаатли ҳамкорлиги муҳим омил бўлмоқда. Хорижлик сармоядорлар Ўзбекистоннинг

(Давоми 2-бетда).

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ «КАБУЛ-ФАРҒОНА КОМПАНИ» ҚЎШМА КОРХОНАСИ ОЧИЛИШИГА БАҒИШЛАНГАН МАРОСИМДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Ассалому алайкум, азиз юртдошлар!

Муҳтарам меҳмонлар!

Аввало, қадимий ва мўътабар Фарғона заминида туриб, барчангизни Фарғона тўқимачилик комбинати негизида хорижий ҳамкорларимиз билан биргаликда бунёд этилган, мана шу замонавий, кўзни қувонтирадиган, ҳашаматли ишлаб чиқариш мажмуасининг ишга туширилиши муносабати билан самимий табриклайман.

Қадрли дўстлар!

Бугун, ушбу тантанали маросимда қатнашаётган сиз, азизларнинг очиқ чеҳрангизга боқиб, шу комбинат тақдири билан боғлиқ баъзи воқеалар беихтиёр ёдимга тушади.

Фарғона тўқимачилик комбинатининг тарихи Ўзбекистон тарихи билан чамбарчас боғлиқ, десак ҳеч қандай хато бўлмайди. Яъни, Ўзбекистон яқин ўтмишда қандай йўлларни босиб ўтган, қандай оғир ва мураккаб кунларни бошидан кечирган бўлса, уларнинг барчаси мана шу комбинат ва унинг меҳнат жамоаси тақдирида ҳам акс этган эди.

Агар ўтмиш тарихимизга кўз ташлайдиган бўлсак, юртимизда қурилган, пахта толасини қайта ишлайдиган корхоналардан Тошкент ва Фарғона комбинатларини, кейинчалик улар қаторига қўшилган Андижон, Бухоро ва Намангандаги корхоналарни бармоқ билан санаш мумкин эди.

Бу комбинатларда ўрнатилган дастгоҳ ва ускуналар, ишлатилган технологиялар, умуман, ишчиларга яратилган шарт-шароит, ҳатто энг оддий талабларга ҳам жавоб бермайдиган даражада бўлганини, ишчиларнинг умри чанг-тўзон, шовқин-сурон цехларда ўтганини шу ерда ўтирганларнинг кўпчилиги яхши билади.

Саксонинчи йилларга келиб бу борада яна бир бемаъни иш бўлдики, у ҳам бўлса — ёши улуғ одамларимиз буни ҳам яхши билади — туманларда мана шу комбинатларнинг нобоп, бирон-бир сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришга мутлақо ярамайдиган филиаллари ташкил этила бошлади.

Бу филиалларда на бир шароит, на бир инфратузилма бор эди.

Ёзда иссиқ, қишда совуқ, ҳеч кимга керак бўлмаган эски дастгоҳлар ўрнатилган бу биноларда сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш у ёқда турсин, умуман одам боласи қандай ишлаши мумкинлигини тасаввур қилиш қийин эди.

Яқин ўтмишимизда бошимиздан кечирган мустабид ва қарамлик даврида ҳаётимизда ҳукмрон бўлган мана шундай бизларни камситиш ва менсимаслик ҳолатларини эслаганда, бугун ҳам одамнинг кўнгли хира тортиб, диққати ошиб кетади.

Бугун ҳеч кимга сир эмаски, Ўзбекистон собиқ Иттифоқ таркибида бўлган пайтда Марказ учун арзон хомашё минтақаси бўлиб хизмат қилган.

Бунинг яққол тасдиғини пешона теримиз билан ўстириб, "оқ олтин" деб ном олган пахтамизни сувтекинга сотиб, фақатгина 8 фоизи қайта ишлаш учун ўзимизда қолдирилганида ҳам кўриш мумкин.

Мен Фарғона тўқимачилик комбинатининг иш фаолияти билан илгаритдан таниш бўлганим учун, кўпчилик қатори, "Қани энди, бу ерга ҳам тараққий топган давлатлардаги каби илғор технологиялар, замонавий ускуналарни олиб келсак, бизнинг қиз-жувонларимиз ҳам қулай, озода, ёруғ биноларда ишлаб, қилган меҳнатларига муносиб ҳаёт кечирса", деб орзу қилар эдим.

Бундай эзгу орзу-умидларнинг ушалишига мамлакатимиз ўз мустақиллигига эришгани боис ўз бойликларимиздан ўзимиз фойдаланиб, ўз тақдиримиз ва ҳаётимизни ўз хоҳиш-иродамизга қараб қуриш ҳуқуқи ва имкониятига эга бўлганимиздан сўнг шарт-шароит пайдо бўлди.

Эски мустабид тузим бизга мерос қилиб қолдирган бирёқлама шаклланган иқтисодиётни ўзгартириш, уни ўз халқимиз манфаати учун, келажак авлодлар учун хизмат қилдириш йўлига ўтказиш, замон талабларига жавоб берадиган янги корхоналарни қуриш имкониятлари вужудга келди.

Биз бу оғир меросдан халос бўлиш учун бугунги кунда фақат хомашё эмас, аввало, шу хомашёдан ишлаб чиқариладиган тайёр маҳсулотни хорижга сотиш ва шунинг ҳисобидан, биринчидан, мамлакатимизнинг ялпи ички маҳсулотини кўпайтириш, бунинг натижасида эса катта даромад топиш, иккинчидан, ўз юртимизда, ўз Ватанимизда янги иш жойларини ташкил қилиш, ишсизликни кескин камайтириш муаммосини ечишга эриша оламиз.

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

«Ўзбекистон Қаҳрамони» унвони бериш тўғрисида

Мамлакатимизнинг мустақиллигини мустаҳкамлаш, жаҳон ҳамжамиятидаги обрўси ва нуфузини юксалтириш, давлат ҳамда халқ олдидаги ғоят катта хизматлари, ишлаб чиқариш ва ижтимоий соҳалардаги қаҳрамонона меҳнатлари, ёш авлодни ватанпарварлик ва миллий истиқлол ғояларига садоқат руҳида тарбиялашга қўшган улкан ҳиссалари учун қуйидагиларга **"Ўзбекистон Қаҳрамони"** унвони берилиб, олий нишон — **"Олтин Юлдуз"** медали топширилсин:

Мухамадиев Рахман Оманович — Вилоят кўз касалликлари шифохонаси бош врачи, Сурхондарё вилояти

Мўминов Қабул — Муборак газни қайта ишлаш заводи темирчиси, Қашқадарё вилояти

Пак Вера Борисовна — Хива шаҳридаги 20-"Меҳрибонлик уйи" директори, Хоразм вилояти

Ризаев Тожибой — Паркент тумани "Заркент" ширкат хўжалиги бошқаруви раиси, Тошкент вилояти

Утениязов Алланияз — Нукус тумани "Саховат" фермер хўжалиги бошлиғи, Қорақалпоғистон Республикаси.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2001 йил 23 август.

Пак Вера Борисовна

Ризаев Тожибой

Мухамадиев Рахман Оманович

Мўминов Қабул

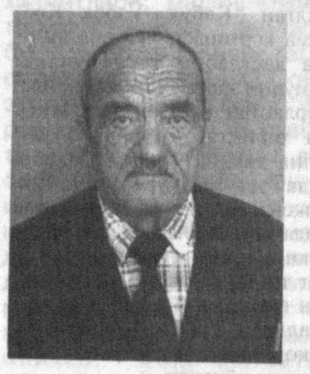

Утениязов Алланияз

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

«Ўзбекистон мустақиллигининг 10 йиллиги» эсдалик нишонини таъсис этиш тўғрисида

Мамлакатимизнинг халқаро обрўси ва нуфузини ошириш, ижтимоий-иқтисодий ва маънавий салоҳиятини, мудофаа қудратини юксалтириш, сарҳадларимизнинг тинчлиги ва хавфсизлигини таъминлаш, миллатлараро дўстлик ва тотувликни қарор топтириш, жамоат тартибини ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш, ислоҳотларни амалга ошириш, ёш авлодни миллий истиқлол ғоялари руҳида тарбиялаш борасида фидокорлик намуналарини кўрсатаётган ватандошларимизнинг меҳнатларини муносиб тақдирлаш мақсадида ҳамда Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 10 йиллиги муносабати билан:

1. "Ўзбекистон мустақиллигининг 10 йиллиги" эсдалик нишони таъсис этилсин.

2. "Ўзбекистон мустақиллигининг 10 йиллиги" эсдалик нишонининг Низоми ва тавсифи тасдиқлансин ("Ўзбекистон мустақиллигининг 10 йиллиги" эсдалик нишони тўғрисидаги Низом ва унинг тавсифи илова қилинади).

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2001 йил 18 июл.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2001 йил 18 июлдаги ПФ-2899-сонли Фармонига 1-илова

"Ўзбекистон мустақиллигининг 10 йиллиги" эсдалик нишони тўғрисида НИЗОМ

1. "Ўзбекистон мустақиллигининг 10 йиллиги" эсдалик нишони билан мамлакатимизнинг халқаро обрўси ва нуфузини ошириш, ижтимоий-иқтисодий ва маънавий салоҳиятини, мудофаа қудратини юксалтириш, сарҳадларимизнинг тинчлиги ва хавфсизлигини таъминлаш, миллатлараро дўстлик ва тотувликни қарор топтириш, жамоат тартибини ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш, ислоҳотларни амалга ошириш, ёш авлодни миллий истиқлол ғоялари руҳида тарбиялаш борасида фидокорлик намуналарини кўрсатаётган зиёлилар, фан ва маданият намоёндалари, ишчи ва хизматчилар, жамоа хўжаликлари аъзолари, тадбиркорлар, меҳнат фахрийлари, ҳарбий хизматчилар, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ходимлари ва бошқалар тақдирланадилар.

2. Ўзбекистон Республикаси фуқароси бўлмаган шахслар "Ўзбекистон мустақиллигининг 10 йиллиги" эсдалик нишони билан ушбу Низомнинг биринчи бандида кўрсатилган хизматлари учун тақдирланиши мумкин.

(Давоми 2-бетда).

«Шу азиз Ватан — барчамизники»

ЭЛИ ҲУРДИР, ҚЎЛИ ГУЛДИР ҚОРАҚАЛПОҚНИНГ...

Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги, республика Маънавият ва маърифат кенгаши, Бадиий академия ва Қорақалпоғистон Вазирлар Кенгаши ўтказган фестивал буни яққол кўрсатиб берди

Бадиий академия марказий кўргазмалар зали биноси олдига Оролбўйидан келтириб тикилган ўтовларнинг ўзи қорақалпоқ халқининг ўзига хос азалий санъати намуналари ҳисобланади. Ўтовларнинг ҳар бир керагаси, ҳар бир безагида ушбу халқ усталарининг маҳорати мужассам. Не бахтки, XX асрда ўз тақдирини Ўзбекистон билан боғлаган қорақалпоқ халқи ўтовдан оламга қадам ташлаб бугунги ёруғ кунларга етиб келди. Айниқса, истиқлолнинг ўн йили давомида Қорақалпоғистон саноати, қишлоқ хўжалиги билан бир қаторда маънавият ва маърифат изчил ривожланди. Мустақиллик қорақалпоқ санъатининг барча турлари учун тараққиёт эшикларини кенг очиб берди.

Фестивалда Қорақалпоғистон Республикаси ижтимоий-иқтисодий ва маънавий ҳаётда эришган ютуқлар, бой маданий мерос ўз аксини топган. Уни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Раисининг ўринбосари Б. И. Бугров кириш нутқи билан очди. Ўзбекистон Республикаси Конституциявий Суди раиси Б. Эшонов, Бердақ номидаги Қорақалпоғистон давлат мукофоти соҳиби, шоира Г. Матёқубова, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раисининг ўринбосари Қ. Исмоилов мустақиллик шарофати билан тараққиётнинг ойдин йўлига чиқиб олган Қорақалпоғистоннинг шонли ўтмиши, бунёдкорлик руҳи билан суғорилган бугунги куни, нурли эртаси тўғрисида сўз юритдилар.

Фестивал кўргазмасидан истиқлол фарзандлари ҳисобланган «Элтекс», «Персей», «Айс-Жайҳун» каби қўшма корхоналар, Хўжайли шиша, Нукус мармар, консерва заводларининг рақобатбардош маҳсулотлари ўрин олган.

Бугунги Қорақалпоғистон турмушига оид фотокўргазмада республиканинг чирой очган жамоли, ислоҳотларда фаол қатнашаётган меҳнат жамоалари, пешқадам кишиларнинг ибратли ишлари ифодаланган.

Фестивал меҳмонлари И. В. Савицкий номидаги Қорақалпоғистон давлат санъат музейининг Франция, Германия каби ривожланган мамлакатлар санъат мухлислари эътиборини қозонган экспонатларини зўр қизиқиш билан томоша қилдилар.

Қорақалпоғистонда тасвирий санъат ва ҳайкалтарошлик ҳам ўзига хос довонларни эгалламоқда. Кўргазмадан ўрин олган асарлар орасида Ўзбекистон Бадиий академияси ҳақиқий аъзолари Ж. Изентоев, Ж. Қуттимуратов, мусаввир ва ҳайкалтарошлардан Д. Тўрениёзов, М. Худойберганов, Б. Серекеев, С. Бойбўсинов ва бошқалар қаламига мансуб дурдоналар бор.

Фестивалда Қорақалпоғистон санъат усталари, ижрочи ёшлар куй-қўшиқлари билан йиғилганларни хушнуд этдилар. Айниқса, куни кеча «Ниҳол» мукофотини олган М. Ўтемуратовнинг чиқиши чинакам олқишларга сазовор бўлди.

Янгибой ҚЎЧҚОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

М.Ф.Очиловни Ўзбекистон Республикасининг Япониядаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси этиб тайинлаш тўғрисида

Мирсобит Фозилович Очилов Ўзбекистон Республикасининг Япониядаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2001 йил 23 август.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

М.Ф.Очиловга Биринчи даражали Фавқулодда ва Мухтор Вакил дипломатик мартабасини бериш тўғрисида

Мирсобит Фозилович Очиловга Биринчи даражали Фавқулодда ва Мухтор Вакил дипломатик мартабаси берилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2001 йил 23 август.

ИСТИҚЛОЛ БЕРГАН ИМКОНИЯТЛАР РЎЁБГА ЧИҚМОҚДА

(Давоми. Боши 1-бетда).

пахта толасини қайта ишлаш бўйича улкан салоҳиятини, мамлакатда қулай инвестиция муҳити яратилганини эътироф этмоқда. Қонунларимиз ишлаб чиқариш соҳасига сармоя киритишни ва ундан фойда олишни ҳар томонлама кафолатлаётгани ҳам соҳадаги ишларнинг жадаллашувига омил бўлаётир.

1999 йил октябр ойида, мамлакатимиз раҳбарининг Сеулга расмий ташрифи чоғида, Жанубий Корея Осиё минтақасида юз берган кучли иқтисодий бўҳрондан қаттиқ зарар кўрган, мамлакатнинг кўплаб саноат корхоналари анча оғир аҳволда эди. Кореялик ишбилармонлар тайёр маҳсулот таннархини пасайтириш, фойда миқдорини ошириш учун ишлаб чиқаришни хомашё базасига ва Европа бозорларига яқинроқ бошқа мамлакатларга кўчириш режаларини тузаётган эди. Шу боисдан ҳам Президентимизнинг "Кабул текстайлз" компанияси раҳбарларига ҳамкорликни янада ривожлантириш борасида билдирган таклифи мамнуният билан кутиб олинди. Мазкур компания билан тузилган шартномага мувофиқ, мамлакатимиз тўқимачилик корхоналарига миллион дона урчуқ олиб келиб ўрнатиладиган бўлди.

Ҳамкорлик учун "Кабул текстайлз" компаниясининг танланигани эса бежиз эмасди. Мазкур компания билан ҳамкорликда тузилган "Кабул Ўзбек Ко" қўшма корхонаси Тўйтепа шаҳрида дастлабки тўқимачилик мажмуини ишга туширган, унда тайёрланган маҳсулотлар шуҳрати хорижга ҳам ёйилиб улгурган эди. 1999 йил декабр ойида эса мазкур компания Тошкент шаҳрининг Кўкча даҳасида яна бир замонавий корхонани ишга туширди. 24,5 минг тонна калава, тўққиз миллион погон метр газлама тайёрланадиган бу корхона ўзаро ҳамкорлигимиздаги ўзига хос босқичга айланди.

Фарғонада ишга туширилган янги корхона ўша аҳдлашувнинг яна бир амалий натижаси бўлди. Мазкур корхонани замонавий ишлаб чиқариш дастгоҳлари билан таъминлаш Японияниг "Марубени Корпорэйшн" фирмаси томонидан амалга оширилди. Унга Япониянинг "Мурато", "Тойода", "Хара", "Охара", Германиянинг "Трючлер", "Зуккер", Швейцариянинг "Бенингер" компаниялари томонидан ишлаб чиқарилган замонавий йигирув ва тўқув дастгоҳлари ўрнатилди. Шуни ҳам алоҳида таъкидлаш кераки, корхона қурилишини молиявий таъминлаш Япония халқаро ҳамкорлик банки томонидан амалга оширилди.

Лойиҳа қиймати юз миллион АҚШ долларидан зиёд бўлган мазкур корхонада тайёрланадиган маҳсулотнинг 90 фоизи хорижга экспорт қилинади.

Қўшма корхона ҳудудига кирган киши ҳайратдан тўлқинланиб кетади. Шўро замонидаги тўқимачилик комбинатининг эски бинолари, ўйдим-чуқур тор йўлаклари ўрнида муҳташам иморатлар, кенг ва текис йўллар, ям-яшил майсазорлар барпо этилган. Фавворалар ишлаб турибди.

Дастгоҳлар сокин ва бешовқин, бир маромда ишлайди, қувватли ҳаво тозалагичлар сарин шабада ҳосил этган. Дам олиш, ювиниш хоналари кенг ва ёруғ, бирваракайига тўрт юз киши овқатланадиган ошхона, маиший хизмат хоналари ишчилар ихтиёрида.

— Ўзбек ёшларининг янгиликка қизиқиши жуда катта экан, — дейди қўшма корхона умумий бўлим бошлиғи Пак Дон Сеок. — Улар қисқа фурсатда замонавий ишлаб чиқариш дастгоҳларида ишлаш сирасрорларини ўзлаштириб олди. Яқинда яна 30 нафар ишчимизни малака ошириш учун бир йилга Жанубий Кореядаги турдош корхоналаримизга юборамиз.

Кўксига корхона рамзи туширилган иш кийимларини кийиб ўз юмушлари билан банд бўлган йигит ва қизларни кўриб кўнгил фахр-ифтихорга тўлади. Ахир, бир пайтлар маҳаллий ёшлар замонавий ишлаб чиқариш дастгоҳларини эплай олмайди, дея уларни фақат қора ишларга жалб этиш одатий ҳолга айланган эди-да. Истиқлол туфайли мамлакатимиз ёшлари эмин-эркин касбҳунар ўрганишлари, замонавий ишлаб чиқариш корхоналарида ишлашлари учун барча шарт-шароит яратилди.

— Мен Ёзёвон туманидан келиб иш ўргандим, — дейди Нигора Ғафуржонова. — Мамлакатимиз мустақиллигининг ўн йиллик тўйи арафасида ишга туширилган шундай улкан ва замонавий корхонада дастлабки маҳсулот ишлаб чиқараётган ишчилар сафида бўлганлигим билан фахрланаман.

Маросимда Япониянинг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Киоко Накаяма хоним ҳамда Жанубий Кореянинг Ватанимиздаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Чанг Хун сўзга чиқиб, Фарғона шаҳрида ишга туширилган янги корхона ўзбек-корейс-япон ҳамкорлигининг яна бир амалий натижаси эканлигини таъкидлади. Томонлар учун бирдай манфаатли бўлган бундай хайрли ишлар бундан кейин ҳам изчиллик билан давом эттирилишини қайд этди.

"Кабул Лтд" компанияси бошқарувининг раиси Чанг Хо Пак эса ўз сўзида ҳамкорлигимиз янада кенгайтирилишини, Тошкент вилоятининг Бўка ва Фарғона вилоятининг Қува туманларида ҳам худди шундай замонавий тўқимачилик корхоналари қурилишини таъкидлади. Умуман, юртимизда "Кабул-текстайлз" билан ҳамкорликда 2005 йилгача ўнга яқин тўқимачилик корхонаси ишга туширилади. Шунингдек, "Кабул-Фарғона компани" корхонаси ёнида йирик ўқув маркази ишга туширилади. Бу эса қурилажак корхоналарни мутахассислар билан таъминлаш масаласини тубдан ҳал этади.

Мамлакатимиз раҳбари, меҳмонлар янги корхона цехларини кўздан кечирди. Ишчилар билан суҳбатлашди.

Мусулмон НАМОЗ, Расул КАМОЛ, ЎзА мухбирлари.

СУРАТЛАРДА: очилиш маросимидан лавҳалар.

Р.ЖУМАНИЁЗОВ, Ш.ОЛИМОВ олган суратлар.

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ «КАБУЛ-ФАРҒОНА КОМПАНИ» ҚЎШМА КОРХОНАСИ ОЧИЛИШИГА БАҒИШЛАНГАН МАРОСИМДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Агар биз мана шундай замонавий, юксак технологиялар, энг илғор дастгоҳ ва ускуналар билан жиҳозланган корхоналарни қуриб, тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришга эришсак, ҳисоб-китоблар шуни кўрсатадики, фақатгина пахта хомашёсидан оладиган соф фойда миқдорини етти-саккиз карра кўпайтириш ва хазинамизни экспорт ҳисобидан қаттиқ валюта билан тўлдириш, ҳаётимизни янада тўқ ва фаровон қилиш имкониятига эга бўламиз.

Бир сўз билан айтганда, енгил саноатимизни, шу жумладан, пахта толасини қайта ишлаш корхоналарини тез суръатлар билан ривожлантириш бизнинг устувор стратегик мақсадларимизни ташкил қилади.

Шундай мақсадларни амалга ошириш йўлида охирги беш-олти йил давомида мамлакатимизда халқаро андозаларга тўла жавоб берадиган ўн битта замонавий тўқимачилик корхонасини қуриб, ишга туширдик. Шулар қаторида энг замонавий ускуна ва технология билан жиҳозланган Тўйтепа ва Тошкент шаҳридаги "Кабул текстайлз", Фарғона вилоятидаги "ДЭУ-текстиль" фирмалари билан ҳамкорликда қурилган корхоналарни кўзда тутамиз.

Айни пайтда, шу кунларда Тошкент вилоятининг Чиноз туманида Япония давлатининг энг йирик "Мицубиси" компанияси билан ҳамкорликда яна бир тўқимачилик корхонаси иш бошлагани, йил охирига бориб, Қашқадарё вилоятининг Шаҳрисабз шаҳрида ҳам айнан шу Япония фирмаси ҳамда туркиялик ҳамкорлар билан биргаликда ана шундай янги корхона фойдаланишга топширилиши бизни қувонтиради.

Энг муҳими, бундай корхоналарда ишлаб чиқариладиган юқори сифатли маҳсулотнинг 70-80 фоизи экспорт қилинишини инобатга оладиган бўлсак, бу борадаги ишларимизнинг кўлами ва истиқболини ўзимизга аниқ-равшан тасаввур қилишимиз мумкин.

Азиз дўстлар, биродарлар!

Бундай ажойиб имкониятларимиз рўёбга чиқаётган ҳолатларни бугун кореялик ҳамкорларимиз билан биргаликда барпо этган "Кабул-Фарғона компани" қўшма корхонаси мисолида яққол кўриш мумкин.

Энг илғор технологиялар, ускуна ва дастгоҳлар билан жиҳозланган, 2300 янги иш ўрнига эга бўлган бу улкан корхона ғоят қисқа вақт — бир йил ичида қуриб битказилгани, қурилиш ишлари ҳажми белгиланган муддатдан олти ой аввал бажарилиб, 100 миллион АҚШ доллари миқдоридаги сармоя ўзлаштирилгани айниқса таҳсинга сазовордир.

Экспорт салоҳияти йилига 50 миллион АҚШ долларини ташкил этадиган ушбу мажмуани ҳеч шубҳасиз янги аср корхонаси деб аташ мумкин. Бу ердаги ўзингиз кўриб турган ҳар томонлама қулай шароит, ишлаб чиқариш жараёнларидаги илғор технологиялар, ҳатто ишчи-хизматчиларга ярашиб турган бежирим либослар — буларнинг барчаси юртимизда энг илғор, энг замонавий корхоналар қаторига янги бир мажмуа қўшилганининг тасдиғидир.

Бугун мана шундай ҳашаматли, замонавий, кўзни ва кўнгилни қувонтирадиган тўқимачилик мажмуасининг очилиш маросимида қатнашар эканмиз, барчамиз бундай корхоналарни барпо этиш учун чет эл сармоядорларининг имкониятларини ўзимизнинг иқтисодиётимизга жалб этиш, хорижий ҳамкорларимизнинг ишончини қозониш — келажагимиз учун, юртимизни обод қилиш учун нақадар муҳимлигини янада чуқурроқ англаб олмоқдамиз.

Чет эл сармоядорлари, хорижий компаниялар ҳақида гапирар эканмиз, улар қаторида бугун Ўзбекистон бозорида катта обрў ва ишонч қозонган Кореянинг "Кабул текстайлз" компаниясини алоҳида таъкидлаб ўтишимиз лозим.

Бу компаниянинг ҳозирга қадар мамлакатимиз иқтисодиётига 300 миллион АҚШ долларидан зиёд сармоя киритгани, "Ўзбекенгилсаноат" уюшмаси билан ҳамкорликда беш йил мобайнида бизнинг корхоналаримиздаги бир миллионга яқин тўқув дастгоҳини янгилашга қарор қилгани унинг жиддий ва салоҳиятли ҳамкор эканидан далолат беради.

Мана шу тўқимачилик мажмуасини барпо этишда жонбозлик кўрсатган, бугунги тантанали маросимга олис Кореядан ташриф буюриб, бизнинг шодлигимизга шерик бўлаётган ҳурматли меҳмонларимизга, биринчи навбатда, "Кабул текстайлз" компаниясининг асосчиси Чанг Хо Пак, Корея Республикасининг Ўзбекистондаги элчиси Хун Чанг жанобларига, барча-барча мутахассисларга ўз номимдан, бутун халқимиз номидан самимий ташаккур билдиришга ижозат бергайсизлар.

Ушбу корхона қурилиши учун кредит ажратиш ва замонавий ускуналарни етказиб бериш ишларида бош-қош бўлган Япониянинг "Марубени корпорейшн" компанияси вакилларига, компания ижрочи директори Матсуга жанобларига, мазкур компаниянинг Тошкентдаги ваколатхонаси бошлиғи жаноб Сукенарига, "Марубени текматекс" компаниясининг бош менежери жаноб Такизава, Япониянинг Ўзбекистондаги элчиси муҳтарама Киоко Накаяма хонимга ва бошқа барча японлялик ҳамкорларимизга чин дилдан раҳмат айтамиз. Ва улар орқали бутун Япония халқига ўз ҳурмат ва эҳтиромимизни билдиришга рухсат бергайсизлар.

Бугунги тантанали маросимда Корея ва Япониядан келган ҳурматли меҳмонларнинг қатнашаётгани бизга жуда катта мамнуният бағишлайди, биз учун бу — унутилмас бир воқеадир.

Бағрикенг, меҳмондўст, бир яхшиликни юз карра қилиб қайтарадиган халқимиз бундай меҳмонларни бошига кўтаради. Халқимизнинг шундай олижаноб фазилатларини инобатга олиб, келинглар, азиз дўстлар, мана шу муҳтарам меҳмонларимизни чин дилдан яна бир бор олқишлайлик, ўзимизнинг уларга бўлган ҳурмат-эҳтиромимизни кўрсатайлик.

Қадрли ватандошлар!

Ҳар қандай корхонанинг тараққиёти ва истиқболи унда ишлайдиган одамларнинг ақл-заковати, меҳнатга муносабати, изланувчан ва ташаббускор бўлишига боғлиқ экани шубҳасиз.

Ишончим комилки, бугун катта ният, катта умидлар билан мана шу даргоҳга қадам қўйган ёш ишчилар, мутахассис-муҳандислар эртага бу корхонанинг ҳамма ҳавас қиладиган, юқори малакали, меҳнаткаш, аҳил жамоаси бўлиб шаклланади. Бугун барчамизнинг кўзимизни қувонтириб турган янги корхонада, янги шароитда ишга муносабат ҳам албатта ўзгача бўлади.

Мен бу улкан, замонавий корхона жамоасига, айниқса, навқирон йигит-қизларимизга қарата айтмоқчиман: мен сизларнинг тимсолингизда бутун Фарғона ёшларининг истиқболини кўраман.

Сизлар халқимиз бошлаган олижаноб ишларнинг муносиб давомчилари бўлиб, ўз меҳнатингиз, азму шижоатингиз билан Ўзбекистонимиз номини бутун дунёга танитишда, юртимизни янада обод қилишда ўз ҳиссангизни қўшасиз, деб қаттиқ ишонаман.

Сизларга тилагим шуки, барчангиз мана шу қутлуғ даргоҳда униб-ўсинг, ўз бахтингизни топинг, ишда, ҳаётда янги-янги ютуқларга эришинг. Қачонки, олдингизда бирон-бир ғов-тўсиқ пайдо бўлса, уни енгишда, мени ёнингизда елкадош деб фараз қилсангиз, ўзимни бахтиёр деб ҳис қилардим.

Азиз фарғоналик қадрдонларим!

Юртимиздаги ҳар бир вилоятнинг ўзига хос файзу тароватi, одамларининг бетакрор табиати, олижаноб фазилатлари бор. Айтиш мумкинки, бу ҳам бизнинг беқиёс бир бойлигимиз.

Фарғона вилоятининг сўлим табиати, меҳмондўст, очиққўнгил, меҳнаткаш одамларини кўрганимда, улар билан суҳбатлашганимда ҳар сафар дилим яйраб кетади.

Мен куни кеча Асакада бўлиб, Андижон аҳлининг бунёдкорлик ишлари, кўтаринки руҳиятини кўриб, қанчалик хурсанд бўлган бўлсам, бугун Фарғона диёрида сизлар билан дийдор кўришиб, бамисоли яқин қадрдонларим билан учрашгандек, бениҳоя мамнун бўлиб турибман.

Сизларнинг бахтиёр чеҳраларингиз, самимий табассумингизни кўриб, кўнглим тоғдек кўтарилди.

Юлдузхон Усмонова қизимизнинг менга ёқадиган, "Марғилонни соғиндим" деган бир қўшиғи бор. Худди шунга ўхшаб, агар кимдир "Фарғонани соғиндим" деган қўшиқ яратса, мен ҳам шу қўшиқни сизлар билан бирга Фарғонага бўлган ҳурмат-эҳтиромим рамзи сифатида чин дилимдан такрорлаб юрган бўлур эдим.

Азизларим!

Ҳаммамиз кўриб турибмизки, бу корхонада кўплаб ёш қизларимиз ишлайди. Бундай гўзал, иболи, одобли ва лобар қизларни кўриб, дилимдаги бир гапни айтмоқчиман.

Мана шу сизлар меҳнат қиладиган корхона ҳали жуда кўп юксак сифатли маҳсулот чиқаради. Бу маҳсулотни биз учун керакли бўлган қаттиқ валютага сотамиз. Сизлар ўз меҳнатингиз билан мамлакатимиз бойлигига бойлик қўшасизлар.

Албатта, бу бойлик биз учун жуда муҳим, лекин шахсан мен бу корхонанинг энг катта бойлиги — дунёда тенги йўқ мана шу гўзал қизларимиз, шу улкан мажмуанинг меҳнаткаш, навқирон жамоаси, деб айтган бўлар эдим. Қани энди, зиммамдаги давлат ишлари бироз камайсаю мен сиз — сулув қизларимнинг ҳар бирингизга ақлли, мард, жасур, сизларни бошига кўтариб юрадиган олижаноб куёвлар топиб, тўйларингизга бош бўлсам. Дунёда бундан ортиқ бахт-саодат борми ўзи!

Қадрли дўстлар!

Ушбу йирик саноат мажмуасини барпо этишда сидқидилдан меҳнат қилган "Ўзбекенгилсаноат" уюшмаси ходимларига, "Фарғонатрансмахсусқурилиш", "Ўзэлектромонтаж", "Фарғонанефткимёмонтаж" ва бошқа пудратчи ташкилотларнинг лойиҳачи ва муҳандисларига, қурувчи ва монтажчиларига, шу улкан ишга ҳисса қўшган барча инсонларга ҳаммамизнинг номимиздан чуқур миннатдорлик билдираман.

Юртимиз фаровонлиги ва тараққиётига хизмат қиладиган мана шундай бунёдкорлик ишларимиз янада кўпаяверсин!

Барчангизни яқинлашиб келаётган Истиқлолимизнинг ўн йиллик байрами билан қизғин табриклайман!

Хонадонларингизга тинчлик-омонлик, бахту саодат, омад доимо ёр бўлсин.

"Ўзбекистон мустақиллигининг 10 йиллиги" эсдалик нишони тўғрисида НИЗОМ

(Давоми. Боши 1-бетда).

3. "Ўзбекистон мустақиллигининг 10 йиллиги" эсдалик нишони билан тақдирлаш Ўзбекистон Республикаси Президенти номидан вазирликлар, идоралар ва жамоат бирлашмаларининг республика органлари раҳбарлари, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси раиси, Тошкент шаҳри ва вилоятлар ҳокимлари томонидан амалга оширилади.

4. "Ўзбекистон мустақиллигининг 10 йиллиги" эсдалик нишони ва тақдирлаш тўғрисидаги ҳужжат тақдирланганларга тантанали вазиятда вазирликлар, идоралар ва жамоат бирлашмаларининг республика органлари раҳбарлари, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси раиси, Тошкент шаҳри, вилоятлар, туман ва шаҳар ҳокимлари томонидан топширилади.

5. "Ўзбекистон мустақиллигининг 10 йиллиги" эсдалик нишони кўкракнинг чап томонига давлат мукофотларидан кейин тақилади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2001 йил 18 июлдаги ПФ-2899-сонли Фармонига 2-илова

"Ўзбекистон мустақиллигининг 10 йиллиги" эсдалик нишони ТАФСИФИ

"Ўзбекистон мустақиллигининг 10 йиллиги" эсдалик нишони 0,25 микрон қалинликдаги олтин билан қопланган мис қотишмасидан тайёрланиб, диаметри 34 миллиметрли доира шаклига эга бўлади.

Эсдалик нишонининг кумуш ранг билан ҳошияланган олд томонида Ўзбекистон Республикаси Президентининг "ОҚСАРОЙ" қароргоҳи биноси фонида Амир Темур ҳайкали тасвирланган.

Эсдалик нишони юқори қисмига доира бўйлаб "O'ZBEKISTON MUSTAQILLIGINING 10 YILLIGI" сўзлари ёзилган.

Нишоннинг орқа томонида Ўзбекистон Республикасининг Давлат герби ва "2001" ёзуви тасвирланган.

Тасвирлар ва ёзув қабариқдир.

Эсдалик нишони ҳалқача ва илгакча ёрдамида, кўк рангдаги муҳаяр лента билан ўралган колодка билан туташтирилади.

Норин туман ҳокимлиги хотин-қизларни иш билан таъминлаш борасида мақтовга арзигулик тадбирларни амалга оширмоқда. Шу мақсадда тумандаги 15 нафар аёл Самарқандга зардўзлик курсларига ўқишга юборилган эди. Эндиликда бу касбнинг сир-синоатини чуқур эгаллаб қайтган чеварлар тумандаги бошқа уй бекаларига ҳам зардўзликни ўргатишмоқда. Бу борада чевар Мавлудахон Мўминованинг хизмати катта. Айни пайтда у бошчилик қилаётган гуруҳга келин-куёв ҳамда болалар байрам либоси учун кўплаб буюртмалар тушмоқда.

СУРАТДА: ёш чевар қиз Гулноза Сулаймонова.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

САМАРҚАНД МЕҲМОНЛАРГА ПЕШВОЗ

Орадан роппа-роса икки йил ўтиб, жаҳоннинг қирққа яқин мамлакатлари ижрочи ва санъаткорлари яна Самарқандга талпинишди. Уларни бағрикенг ўзбек халқининг меҳмондўстлиги, саховатпешалиги, бой миллий мероси, санъатсеварлиги чорлади. Саноқли кунлардан сўнг бу ерда халқаро мусиқа фестивали бошланади.

Ҳа, бугун қадимий Самарқанд яна ўз анъаналарига содиқ ҳолда меҳмонларга пешвоз чиқмоқда. Шарқ мамлакатлари, Европаю Америка санъаткорлари бир ҳафта мобайнида самарқандча лутфу карамдан баҳраманд бўлишади.

Президентимиз ташаббуси билан учинчи бор ташкил этилаётган бу нуфузли анжуманнинг олдингиларига нисбатан ўзига хослиги нимада? Ва унга тайёргарлик жараёнлари қандай кечяпти?

Бу йилги халқаро мусиқа фестивалининг энг аҳамиятли жиҳати шуки, томошалар «Ҳосил байрами» сифатида ўтказилади. Саҳнанинг икки атрофи Самарқанднинг саховатли заминида етиштирилган ноз-неъматлар билан безатилади. Байрам томошалари ана шу ноз-неъматлар билан бутунлай уйғунлашади. Саҳна олдида қурилган иккита тандирда машҳур Самарқанд нонлари ёпилиб, меҳмонларга улашилади.

— Тайёргарлик ишларида Самарқанддаги бадиий жамоалар, фольклор дасталари, дорбозлар вакилларидан 600 нафар санъаткор қатнашяпти, — дейди Самарқанд вилояти маданият ишлари бошқармаси бошлиғи Фармон Розиқов. — Тошкент шаҳридан келган «Баҳор», «Сарвиноз», «Фантазия», Андижоннинг «Сумалак» дасталари ва яна бир қанча санъаткорлар фестивалнинг дастлабки саҳна кўринишларини тўлиқ ўзлаштиришди. Фестивалнинг ўзига хослиги миллий мусиқа асбоблари, танланган либосларда ҳам акс этади.

Фестивал доирасида миллий-мусиқий асбоблар кўргазмаси, ўзбек мақоми бўйича илмий-амалий анжуманлар, учрашувлар бўлиб ўтади.

Регистондан бошланадиган фестивал садолари шаҳардаги «Мўъжиза» амфитеатри, «Ёшлик» истироҳат боғи, Марказий маданият ва истироҳат боғининг биринчи эстрада саҳнаси, Шоирлар боғига кўчади. Булар билан чекланиб қолинмай, Самарқанд ва Тайлоқ туманларида ҳам тароналар давом этади. Бу фестивал доирасининг кенгаяётгани, унинг халқ оммасини қамраб олишга йўналтирилаётганидан далолат беради.

«Шарқ тароналари» иккинчи халқаро мусиқа фестивалининг очилишида давлатимиз раҳбари дунёда мусиқа санъати ютуқларини намойиш этадиган фестивал ва кўриклар кўп эканлигини, лекин «Шарқ тароналари» ўзига хос ва ўзига мос бетакрор жиҳатга эга эканлигини алоҳида таъкидлаган эдилар. Ҳақиқатан ҳам, Юртбошимиз айтганларидек, куй ва қўшиқларда афсонавий шарқона гўзаллик, назокат ва нафосат ифодаланади, одамнинг хаёлида тасвирлар жонланади, унинг бутун вужудини қамраб олади.

«Шарқ тароналари» халқаро мусиқа фестивали қисқа вақтда катта эътибор қозонди, юксак нуфузга эга бўлди. Бу йил эса у ўзининг янада ёрқин қирраларини очади, бутун жаҳон санъат ошуфталарини қадимий Самарқандга, гўзал Ўзбекистонга чорлайди.

Абдурасул САТТОРОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

Акс-садо

УЧ МАМЛАКАТ ДЎСТЛИГИНИНГ РАМЗИ

Қутлуғ байрам арафасида Фарғонада фойдаланишга топширилган «Кабул-Фарғона компани» қўшма корхонасини ҳеч муболағасиз Ўзбекистон-Жанубий Корея—Япония мамлакатлари иқтисодий ҳамкорлигининг меваси дейиш мумкин. Куни кеча қўшма корхонанинг тантанали очилиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов нутқида ҳам бу ҳамкорликнинг самарали одимлари қайта-қайта тилга олинди. «Халқ сўзи» мухбири Набижон СОБИРОВ маросим қатнашчиларининг баъзилари билан мулоқотда бўлди.

Тўлқин НОРБОЕВ — қўшма корхона ходимлар бўлими ўқув маркази бошлиғи:

— Қирқ йил собиқ Фарғона тўқимачилик корхонасининг турли тизимларида меҳнат қилдим. Сочим шу ерда оқарди. Айниқса, саксонинчи йилларнинг охирларидан бошлаб корхона инқирозга юз тутаётганини кўриб еганимиз ичимизга тушмай қолганди. Яхшиямки, истиқлол бор экан. Шахсан Юртбошимизнинг ташаббуслари билан корхонага чет эллик сармоядорларнинг назари тушди. Дунё тўқимачилик саноатининг энг янги, замонавий дастгоҳлари ўрнатилди.

Умримнинг учдан икки қисми ўтган ишлаб чиқариш цехларини кезиб, бутунлай танийолмадим. Эски шарақ-шуруқ, алмисоқдан қолган, қора-мойга беланиб ётган дастгоҳлар ўрнида кўзни оладиган бўёқлар билан ял-ял ёниб турган, соат механизмидай ишлайдиган дастгоҳлар пайдо бўлибди. Уларни кўриб Юртбошимизга дилдан ташаккур айтдим.

Тантаналардан олган таассуротларимни тезроқ оила аъзоларим, невара-чевараларим билан баҳам кўрай деб, уйга шошиляпман.

Ҳамидахон НАЗАРОВА — қўшма корхона ишчиси:

—Бизда асосан аёллар меҳнат қилади. Мен илгариги корхонада ҳам ишлаганман, энди янги корхонада ишлаш бахтига муяссар бўлдим. Яширишнинг хожати йўқ. Илгариги раҳбарлар биздан фақат режа кўрсаткичини талаб қиларди. Қандай шароитда қайси дастгоҳларда ишлаётганимиз ҳеч кимни қизиқтирмасди. Юртбошимиз ишлаб чиқариш цехига кирибоқ қандай яшаётганимиз, турмуш шароитимиз билан қизиқди.

Менда у кишининг Фарғонанинг дилбар аёллари, хотин-қизлари ҳақида айтган ғоят самимий, оталарча ғамхўрлик йўғрилган сўзлари, айниқса ёшларга қарата «бу корхона келажакда ўз бахтингизни топадиган, муродингизга етадиган азиз маскан бўлиб қолсин», деган сўзлари юракларимни ларзага келтирди.

Убайдулла БАРАКАЕВ — меҳнат фахрийси:

— Юртбошимизнинг нутқларини биринчи қаторга ўтириб олиб, бутун вужудим билан берилиб тингладим. Айниқса, «фарғоналиклар бир яхшиликни юз яхшилик қилиб қайтарадиган халқ» деган сўзлари қулоғим остида жаранглаб турибди.

Ҳозир нафақадаман. Қанийди ёшлик ғайрат-шижоати яна бир қайтса-ю, ўзининг иккинчи навқирон умрини бошлаётган корхонада яйраб ишласам. Барибир дилимда ажиб бир туйғу кезиб юрибди. Ёруғ, замонавий дастгоҳлар ўрнатилган цехларда энди фарзандларимиз, набираларимиз меҳнат қилади.

* * *

Қўшма корхона очилишига бағишланган тантанали маросимдан сўнг бўлиб ўтган матбуот конференциясида «Халқ сўзи» мухбири Ўзбекистон Республикаси Президенти И.Каримов ва «Кабул текстайлз» компанияси асосчиси ва раҳбар Чанг Хо Пак жанобларига Компаниянинг Фарғона вилоятида яқин келажакда амалга оширишга мўлжалланган режалари, хусусан Қува туманида бунёд этилиши режалаштирилаётган корхонанинг лойиҳа муддатлари ҳақида маълумот беришини сўради.

Президент И.Каримов ўз жавобларида бу лойиҳа Жанубий Корея, Ўзбекистон ҳукумати ҳамда «Кабул текстайлз» компанияси билан имзоланган режаларга киритилгани, лойиҳани амалга ошириш кўп жиҳатдан кредит билан молиялаштиришга боғлиқлигини таъкидлаб ўтди.

«Кабул текстайлз» компанияси раҳбари эса «Бу лойиҳа компаниянинг Ўзбекистонда амалга оширилиши мўлжалланаётган «1 миллион урчуқ» тадбирининг таркибий қисми эканлигини, яқин йилларда Тошкент вилоятининг Бўка ва Фарғона вилоятининг Қува туманларида лойиҳа қуввати Фарғонадаги корхонадан қолишмайдиган корхоналар қурилиши режалаштирилганини таъкидлаб, агар банк кредитлари ҳал қилинса, шу йилнинг охирларидан Қувада иш бошланиши ҳақида ишонч билдирди.

Фармон ва шарҳ

ХАЛҚ ХОТИРАСИ АБАДИЙ

Эзгулик, бағрикенглик ва меҳр-оқибат ҳақида

Лутфихоним Саримсоқова; Мукаррама Турғунбоева; Шукур Бурхонов; Тамарахоним (Петросова Тамара Артёмовна); Садриддин Айний; Мақсуд Шайхзода; Миртемир (Турсунов Миртемир); Миркарим Осим (Осимов Миркарим)

Ўрол Тансиқбоев; Чингиз Ахмаров; Ҳожи Абдулазиз Абдурасулов; Маннон Уйғур (Мажидов Маннон); Кузнецова Мария Александровна; Аббос Бакиров; Уста Ширин Муродов; Наби Ғаниев; Муроджон Аҳмедов

Дунёда яхшилик ва ёмонликнинг, гуноҳ ва савобнинг фарқига бормаган, эзгулик илмидан бехабар бўлган инсон, у ким бўлишидан қатъи назар, жамиятга ҳеч бир фойда келтирмайди. Аксинча, ҳатто тараққиётга тушов бўлиши, элига кулфат келтириши мумкин.

Бундай аянчли кўргуликлар тарихда бот-бот содир бўлган. Бунга мисол излаб узоққа бориш шарт эмас. Ўз вақтида шўро империяси аҳолининг бутун-бутун қатламларини оммавий равишда қириб ташлагани фикримизнинг далилидир. Етмиш тўрт йил мобайнида дунёнинг ярми бу разил сиёсат одамларни қандай қон қақшатганига, неча авлодларнинг онгини заҳарлаб, неча халқларнинг ҳаётини издан чиқариб юборганига тирик гувоҳ ҳамда иштирокчи бўлиб яшади. Миллатларнинг ҳаёт тарзи тескари айланиши, халқлар ўз она тилини, ўз тарихи ва урф-одатларини унута бошлаши “ривожланган социализм” дея онгу шуурга сингдирилди.

Эсингизда бўлса, ҳатто яқин-яқинда, саксон олти-саксон еттинчи йилларда ҳам китоблар қайта-қайта “тозаланиб”, Аллоҳ таоло ва Расулуллоҳ, Амир Темур ва Жалолиддин Мангуберди каби шарафли исмлар, “хон”, “хўжа” каби сўз қўшимчалари ўчириб ташланди, ўқитувчини “домла” дейиш, дафн маросимида чопон ва дўппи кийиш, бел боғлаш, жаноза ўқиш таъқиқлаб қўйилди.

Доимо даҳшат солиб келган бу ёвуз сиёсат кишиларни ўз тақдиридан қўрқиб яшашга маҳкум этди. У билан ҳисоблашмаслик мумкин эмас эди, албатта. Шу маънода тарих олдида, халқни у дучор этган фожиалар олдида барчамиз бирдек тақдирдошмиз.

Яқин ўтмишга хос бўлган хунук иллатлардан бири шуки жамиятнинг пешқадам вакиллари — қалам аҳли ва зиёлилар инқилобий синф ва буржуазияга, оқларга ва қизилларга, дўст ва душманга ажратилган. Бу сиёсий “ўйин” зиёлиларни гуруҳ-гуруҳларга бўлиб ташлаш билан чекланиб қолмаган, албатта. Бўлинганлар бир-бирига қарши қўйилган, бири кетма-кет сийланган, бири эса “адашган”га, “ёт оқим”га чиқарилган, камситиб ерга урилган....

Одамлар ҳам теварак-атрофида содир этилаётган воқеа-ҳодисаларга унинг илдизларидан, кўрган-билганларидан келиб чиқиб эмас, балки ўқиган ва эшитган тарғибот-ташвиқотдан иборат фикрлар асосида хулоса чиқаришга одатланган, натижада шароитнинг ўзи уларни бир-биридан шубҳа қилиб, бир-биридан нуқсон қидириб, бир-бирига тиш қайраб яшайдиган ҳолатга солиб қўйган. Сиёсат юзага келтирган ўзаро ишончсизлик оқибатида кишилар ҳаловат - нима, билмаган, ҳар ким ўзини, ўз тинчини ўйлаган. Бундай хавотирли вазиятда эса зиёлиларнинг бир эзгу мақсад атрофида бирлашиши, бир ёқадан бош чиқариб, улуғ ғоялар ҳақида ўйлаши ҳақида гап бўлиши мумкин эмас эди, албатта.

Чўлпоннинг қуйидаги ҳасрати бу ҳолатни ўзида тўла ифода этади: *“Бизда шодлик ва руҳ бўлмагани учун бир ишни қиламиз, деб энди ўйлаганимизда, ўй йўқ: фикрлар сочилуб, ақлларимиз паришон бўлуб кетар”*.

Мана шу жаҳолат кишилик жамияти катта тараққиёт йўлини босиб ўтган ХХ асрнинг сўнгги ўн йиллигига қадар турли хил кўринишларда давом этиб келгани бугун, ўйлаб қарасангиз, одамни ҳайрон қолдиради. Энг аянчлиси, бу даврнинг жароҳатлари, йўқотишлари, ситам ва кулфатлари беададдир. Ҳақсизликдан мазлумнинг дарду оҳи доимо фалакка ўрлаб турди...

Озодликнинг дастлабки йилларида Президент Ислом Каримов мустақиллик, ҳуррият халқимизга ниҳоятда қимматга тушганини уқтириб, **“Истиқболдаги Ўзбекистон Ватан озодлиги насиб этмаган боболаримизга улуғвор ҳайкал бўлажак!”**-дея ният қилган эди. Ўтган йиллар мобайнида бу борада кўпдан-кўп эзгу ишлар амалга оширилгани кишини хурсанд этади. Нимага деганда, бу ўзгаришлар тасаввуримизда сақланиб қолган тушунчаларга ислоҳ киритмоқда, адолатнинг тантанасига хизмат қилмоқда.

Абдулла Қодирий, Фитрат ва Чўлпонга мустақилликнинг дастлабки кунларида Алишер Навоий номидаги Давлат мукофоти берилди, Абдулла Қодирий мамлакатимизда биринчилардан бўлиб Ватаннинг юксак мукофоти — “Мустақиллик” орденига муносиб кўрилди...

Биз бугун кўнгилга ойдинлик олиб кирган бундай ибратли мисолларни истаганча келтиришимиз мумкин. Шароф Рашидов номининг оқлангани, арбоб ва адиб сифатида мавқеи қайта тиклангани, ўтган йили эса Президент Фармонига кўра Ғафур Ғулом, Мулла Тўйчи, Аброр Ҳидоятов, Ойбек, Муҳиддин Қориёқубов, Абдулла Қаҳҳор, Комилжон Отаниёзов, Маъмуржон Узоқов, Ботир Зокиров каби унутилмас сиймолар Ватанимизнинг юксак мукофоти — “Буюк хизматлари учун” орденига муносиб кўрилгани фикримизнинг ёрқин далилидир.

Бу — эътибор. Бу — меҳр-оқибат. Бу — фақат ўтганлар хотирасига ҳурмат эмас, балки авлодлар учун ҳам ибрат намунасидир.

Одамзот дунёдан ўтгач, эл-юртнинг тилида яшаса, хизматлари эсланса, эъзозланса, руҳи поклари шод бўлса, бунинг қадрига нима етсин?!

— Ўз ҳаёти, ҳалол меҳнати ва ўлмас ижоди билан эл-юртга хизмат қилган, халқ деб яшаган, халқ деб жонбозлик кўрсатган инсонлар хотирасига юксак меҳр ва эҳтиром кўрсатилиши, уларнинг руҳи поклари шод этилиши энг эзгу, энг олижаноб ишлардан бири эмасми, ахир?

Инсон меҳнатининг қадр топиши, эъзозланиши эмасми бу?!

Мустақилликнинг ўн йиллиги арафасида Президент Фармони билан Ҳожи Абдулазиз, Тамарахоним, Садриддин Айний, Миртемир, Мақсуд Шайхзода, Миркарим Осим, Ўрол Тансиқбоев, Шукур Бурхонов сингари халқимизнинг қалбидан чуқур жой олган улуғ санъаткорлар, атоқли адиб ва шоирлар “Буюк хизматлари учун” ордени билан мукофотлангани қанча кўнгилларга равшанлик олиб кирди, қанча кишилар хотирасида унутилмас эсдаликлар қўзғади...

Шогирдлари, ўзбек шеъриятининг бободеҳқони, деб эъзозлаган Миртемир она Ватанни чексиз бир муҳаббат билан доимо улуғлаган, ўша машаққатли йилларда: **“Ё ўлим, ё озод ҳаёт биз учун, Виждон ўзгасини рад этар бутун!”** — дея ёниқ сатрлар битган.

Миркарим Осим-чи? Бугун бу камтар, камсуқум адиб ҳақида гап очилса, қамоқдаги одатидан умрининг охиригача воз кеча олмагани, доимо ўзини четга тортиб, ҳатто даҳлизда ҳам елкаси деворга тегай-тегай деб юргани эсга олинади. Аслида, бу — даҳшатли фожиа, инсоннинг синдириб ташланиши, яккалаб, четга суриб қўйилиши эмасми, ахир?

Улуғ Темур авлодиман,
хоҳ бўлсам-да озари,
Табаррук зиёратгоҳ менга
унинг мозори, —

деган ёлқинли сатрлар Мақсуд Шайхзода томонидан ўттизинчи йилларда битилган. Кейинги даврнинг беомон сурonлари ҳам шоирни ўз эътиқодидан қайтара олмади. Шунинг самараси ўлароқ она-Ватан, эл-юрт озодлиги учун даҳшатли жангларнинг оловли гирдобига кирган, ўз халқининг шон-шарафи йўлида фидойилик кўрсатган тенгсиз боболар ҳақидаги “Жалолиддин Мангуберди”, “Мирзо Улуғбек” каби мумтоз тарихий драмалар юзага келди. Биз шу асарларни, Миркарим Осимнинг улуғ аждодларимиз тарихий сиймоси жонлантирилган “Широқ”, “Тўмарис”, “Темур Малик”, “Ўтрор”, “Алишер ва Дарвешали” каби қисса ва ҳикояларини ўқиб вояга етганмиз. Бутун бир авлодларга маърифат улашган бу зотлар кўзи тириклигида муносиб эҳтиромга сазовор бўлганми ўзи?!

Мен ўтган йўл шиддатлик,
Беаёв бўлган эди,
Ҳар фарсаҳда миннатлик,
Сўқув дов бўлган эди.
— Созингни жаранглатма!
Тиндир! — дедилар бир кез.
Тиндирсам: — Нодон гўдак!
Синдир! — дедилар бир кез... —

деб ёзади Миртемир. У “советларга қарши фаолияти учун” 1932 йилда қамалган, эллигинчи йилларда эса Ёзувчилар уюшмасидан ўчирилган. Мақсуд Шайхзода эса 1928 йили ўз юртидан бадарға қилинган, 1951 йили “миллатчи” сифатида қатағон этилган. Миркарим Осим ҳам икки марта қамалиб чиққан. Шунинг учун ҳам мустабид тузум уларга ёт назар билан қараган...

Бу қадим дунёда ҳеч қачон эскирмайдиган, кўнгилларга доимо мунавварлик бағишлайдиган қадриятлар ҳам мавжудки, шулардан бири, ҳеч шубҳасиз, эзгулик ва карамдир. Агар биз инсоният тарихига назар ташласак, ундаги буюк тараққиёт даврларида мардлик ва матонат, илм-маърифат, ватанпарварлик, яратувчилик, бир сўз билан айтганда, эзгулик илми ниҳоятда қадрланганига гувоҳ бўламиз. Бугун Маннон Уйғур, Уста Ширин Муродов, Мария Кузнецова, Наби Ғаниев, Лутфихоним Саримсоқова, Мукаррама Турғунбоева, Аббос Бакиров, Муроджон Аҳмедов каби сиймолар Ватаннинг мўътабар сийловига муносиб кўрилган экан, бу — бежиз эмас, албатта. Улар ўз вақтида халқимизга фарзандлик бурчларини қўлларидан келганича адо этишган, ўзларидан из қолдиришган. Истиқлол байрами арафасида халқимиз уларнинг номини ардоқлаб тилга олаётган экан, бу ҳиммат ва одамийлик, ҳеч шубҳасиз, кексаю ёшлар, авлодлар ўртасидаги ўзаро меҳр-оқибатни янада кучайишига хизмат қилади. Бу — оталар хотирасига, уларнинг хизматига кўрсатилаётган эҳтиром тимсолидир.

Бугун биз Ўрол Тансиқбоев ва Чингиз Ахмаров яратган мумтоз санъат асарларини бир-бир хаёлдан ўтказаяпмиз, Аббос Бакиров яратган образлар кўз олдимизда жонланаётир...

Бу зотлар ким бўлишидан, қайси миллатга мансуб эканидан қатъи назар, шу азиз Ватан барчамизники, деб билган, эл-юртга, адабиёт ва санъатга сидқидилдан хизмат қилган. Шу туфайли халқимиз юрагидан муносиб жой олган ва унинг меҳрига сазовор бўлган. Ҳаммамиз ҳам қачондир шу булоқлардан сув ичганмиз ва, бу шарафга улар муносиб, деб биламиз.

Президентимизнинг ташаббуси билан бу зотларнинг барча-барчаси бир кўзда кўрилиб, ёмони яширилиб, яхшиси оширилиб, хизматлари қадрланаётган, уларнинг хотираси олдида бош эгилаётган экан, шунинг баробарида адабиётимиз ва санъатимизнинг бу намояндалари, уларнинг ўлмас ижоди ёш авлодга қайтадан тақдим этилмоқда.

Нимага деганда, ҳозирги ёшлар “Қурбон ўлам”ни берилиб тинглашади, аммо бу ашула Хожи Абдулазиз номи билан чамбарчас боғлиқ эканини хаёлларига ҳам келтиришмайди. Мураккаб ашула йўлларини ўз овозига мослаб, зўр маҳорат билан ижро этган бу зот ўзига хос мактаб яратган машҳур ҳофиз ва бастакордир. У кўплаб мақомлар каби “Ушшоқ” йўлларига Намуди Уззал авжини басталаб, унинг таъсирчанлигини янада оширган, шу боис кейинчалик бу мақом “Самарқанд ушшоғи” номини олган. Мухтор Ашрафий, Юнус Ражабий, Мутал Бурхонов, Дони Зокиров сингари ўнлаб улкан бастакорлар ўз вақтида ундан таълим олишган...

Хўш, Мария Кузнецова ҳақида ўғил-қизларимиз нималарни билишади? Бу санъаткор Ҳамза номидаги академик драма театри саҳнасида қатор ўзбек аёлларининг жонли образини яратган. Бу — ўрганса, ибрат олса, арзигулик ҳодиса эмасми?

Алишер Навоий номидаги ўзбек давлат опера ва балет катта академик театри биносига кириб кўрганмисиз? Ички заллар ўзининг бетакрор шарқона жозибаси билан кишини маҳлиё этади. Миллий меъморчиликнинг нафис жилолари муҳташам залларга бетакрор фусун ва тароват бағишлаб турибди. Бу санъат обидаси ўзининг мукаммаллиги билан кўнгилга ҳайрат солади, беихтиёр: “Тасанно!”-дейсиз. Шундай пайтда унинг меъмори ким экани ҳақида ҳеч ўйлаб кўрганмисиз? Уста Ширин Муродов ҳақида нималарни биласиз?..

Ёки бўлмаса, “Тоҳир ва Зуҳра”дек дурдона фильм қачон яратилганини биласизми?

Уруш йилларида миллий киносанъатимизнинг қалдирғоч асарларидан бири бўлмиш бу фильмни яратиш атоқли кинорежиссёр Наби Ғаниевга осон бўлмаган бўлса керак? Бу қанча матонат, қанча фидойилик талаб этади?..

Тамарахоним, Маннон Уйғур, Шукур Бурхон, Мукаррама Турғунбоева...

Бу зотлар ҳам ўз-ўзидан миллий санъатимиз ифтихорига айланган эмас. Бири — рақс санъатини дунёга кўз-кўз этган, бири — “Алишер Навоий”, “Муқанна”, “Отелло”, “Ҳамлет” каби забардаст асарларни саҳналаштириб, театр санъатининг қаддини кўтарган, бири - ўлмас образлар яратиб, томошабинларни ҳайратга солган, яна бири эса “Баҳор” рақс ансамблини барпо этган, ўзига хос рақс санъати мактабини яратган...

Ижодий муҳит сиёсийлашган, ғоявийлик ҳукмрон бўлган мураккаб бир даврда тақдири оғир кечган бу устозларни ёд этиш, уларнинг ижодига - бой маънавий меросимизга ҳурмат билан муносабатда бўлиш сиз билан биз учун ҳам қарз, ҳам фарздир.

Бугун Ватан устозларни шарафлаётган экан, бу — уларнинг миллатимиз равнақи йўлида қилган хизматлари, маданиятимиз тарихида тутган ўринлари, буюк хизматлари янги тарих саҳифаларига алоҳида қайд этилаётганидан далолат беради. Бундан эса, ўз навбатида, элим деб, юртим, деб ёниб яшаган, ўзидан ўчмас из қолдирган инсонлар хизмати ҳеч қачон унутилмайди, Ватан уларнинг номини доимо ардоқлайди, деган мантиқий хулоса келиб чиқади. Ёшларимизни фидойиликка, меҳр-оқибатли бўлишга, элга сидқидилдан хизмат қилишга ундайди. Шу билан бирга биз битмас-туганмас маънавий мерос соҳиблари эканимизни эсга солиб туради.

Бу эзгу амал истиқлол йилларида амалга оширган, эндиликда анъанага айланган кенг кўламли савоб ишларнинг узвий давомидир. Амир Темур, Жалолиддин Мангуберди, Имом Бухорий, Аҳмад Фарғоний, Имом Мотуридий, Бурхониддин Марғиноний каби қатор улуғ аждодларимиз, шунингдек, Ватан озодлиги йўлида фидо бўлганлар, қатағон қурбонлари хотирасига халқимиз кўрсатган буюк эҳтиром, уларнинг шаънига бунёд этилган муҳташам обидалар, кўркам зиёратгоҳлар миллатимиз ўз даҳоси тимсолларини доимо бошида кўтаришидан, эъзозлашидан далолат беради, албатта.

Фарзандларимиз учун ибрат бўлиб хизмат қиладиган бу хосиятли ишлар замирида Президентимизнинг: — **Биз Ўзбекистон аталмиш бир оила фарзандларимиз, келинглар, ўз ўтмишимиздан хулоса чиқарайлик, бир-биримизга нисбатан доимо бағрикенг, меҳр-оқибатли бўлайлик!** — деган даъвати мужассамдир.

Зеро, инсонга хос энг олижаноб фазилат — раҳм-шафқат, меҳр-мурувват, ҳиммат ва оқибатдир.

Бу ёруғ оламда инсондан нима қолади ўзи?

Инсондан яхшилик қолади, мардлик ва матонат, мумтоз асарлар, барпо этилган боғ-роғлар, шаҳар ва қишлоқлар, хайрли ва олийҳиммат ишлар қолади...

Олий Мажлис сессияси олдидан

Меъморий ёдгорликлар — миллат мулки

Сурхондарёда 17 та меъморий ва 350 та археология иншоотлари мавжуд бўлиб, барчаси давлат муҳофазасига олинган

Олий Мажлиснинг бўлажак олтинчи сессияси кун тартибидан ўрин олган «Маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш тўғрисида»ги қонун лойиҳаси айни пайтдаги долзарб масалалардан, деб ҳисоблайман. Чунки, бу ниҳоятда эътиборталаб соҳадир. Мустақил республикамизда қанчадан-қанча тарихий обидалар мавжуд. Улар ўзининг бой тарихи, сержилолиги билан бутун дунёнинг диққатини ўзига тортиб келмоқда. Биргина Сурхон воҳасида 17 та меъморий, 350 та археология иншоотлари мавжуд. Ал-Ҳаким ат Термизий, Султон-Саодат, Қирққиз, Кокилдор ота, Абу Исо Термизий, Жарқўрғон минораси каби тарихий ёдгорликлар IX-XI-XII-XIV асрлар қаъридан сўзлайди. Шўролар тузуми даврида харобага айланган бу обидалар Оллоҳга минг бора шукроналар бўлсинким, Мустақиллик шарофати ила қайта тикланмоқда. Термизнинг 2500 йиллик тантаналари олдидан Ал-Ҳаким ат Термизий, Қирққиз, Кокилдор ота, Шерободдаги Абу Исо Термизий мақбаралари, Термиз шаҳридаги А. Невский номли рус-провослав ибодатхонаси каби тарихий ёдгорликлар таъмирланмоқда. Уларда ҳукуматимизнинг доимий ёрдами билан 270 миллион сўмлик иш бажариш режалаштирилган. Ҳозирги пайтда республикамизнинг барча вилоятларидан 150 га яқин қўли гул моҳир усталар ишламоқдалар.

Бундан ташқари Қора тепа, Фаёз тепа, Кўҳна Термиз қалъаси, Жарқўрғон шаҳристони каби археология иншоотлари хорижлик қадимшуносларнинг нигоҳини ўзига тортмоқда. Мана, 9 йилдирки, Като Кюдзо бошлиқ Ўзбекистон-Япония, профессор Пер Лериш бошлиқ Ўзбекистон-Франция ҳамда доктор Дитрих Хуфф бошлиқ Ўзбекистон-Олмония қўшма экспедициялари ҳамкорликда қазишма ишларини олиб боришмоқда. Айниқса, Шерободдаги Жарқўрғон шаҳристонидан топилган ашёлар ўзбек давлатчилиги тарихини 3-3,5 минг йил нарига суриб юборди, десак муболаға бўлмайди. Бу ердан топилган Бронза даврига оид кичик металлургия заводи бизнинг авлод-аждодларимиз ўтмишда нафақат қишлоқ хўжалиги, балки саноат билан ҳам шуғулланганлигини исботлади. Бу Юртбошимизнинг бундан икки йил бурун соҳа олимлари олдига қўйган талабига ёрқин жавобдир, десак хато бўлмайди. Япония қадимшунослари ҳам Қоратепа ва Фаёзтепада катта илмий изланишлар олиб боришиб, бу ерларни қадимда буддавийликнинг йирик маданият марказларидан бўлганлигини амалда исботладилар.

Хуллас, Сурхон воҳасини ҳали очилмаган қўриққа қиёслаш мумкин. Бу ерда бағрида қанчадан-қанча хазиналарни яшириб ётган ва ўз эгаларини кутаётган археология иншоотлари бисёр. Иншоолло, мустақиллигимиз туфайли ҳали буларнинг ҳаммаси юзага чиқади. Олий Мажлис сессиясида қабул қилинадиган янги Қонун бу йўлда муҳим омил бўлиб хизмат қилади, деган умиддаман.

Хурсанд ПРИМҚУЛОВ,
Халқаро «Олтин мерос» хайрия жамғармаси Сурхондарё вилоят бўлими бошлиғи.

«МИЛЛИЙ ЭТАЛОНЛАР» МАРКАЗИ

Сифатли, бежирим, жаҳон андозалари талабларига жавоб берадиган маҳсулотни кўрсак, кўзимиз қувнайди, хурсанд бўламиз. Албатта, уни ишлаб чиқарган корхона жамоасига тасаннолар айтамиз. Лекин бунда «Ўздавстандарт» маркази ходимларининг улуши борлигини ўйлаб ҳам кўрмаймиз. Шунингдек, ҳаммамиз барча жойда — транспортдами, корхонадами, хизмат кўрсатиш соҳасидами, аниқликни, сифатли хизмат кўрсатилишини истаймиз.

Аммо бу ишда ҳам мазкур марказнинг ҳиссаси борлигини сезмаймиз. Ваҳоланки, сотувга қўйилган барча маҳсулотларнинг ёрлиғида давлат стандартидан ўтганлиги тўғрисида ёзув бор. Кўриниб турибдики, мазкур жамоа ўта масъулиятли, шу билан бирга, хайрли вазифани амалга ошириб келмоқда.

Айни чоғда «Ўздавстандарт» маркази мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётида юз бераётган ўзгаришлар, бу борада амалга оширилаётган ишларнинг ҳам йўналишини белгилаб бермоқда. Шу боис республикамизда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг сифати ва рақобатбардошлиги, экспорт имкониятларини ошириш борасида юқори натижаларга эришилаяпти.

Кеча Ўзбекистон Давлат стандартлаштириш, метрология ва сертификациялаш марказида «Миллий эталонлар» марказининг муҳташам биноси фойдаланишга топширилди. Шарқ архитектураси ва замонавий услубда қурилган бу марказ АҚШ, Франция ва Швейцария каби ривожланган мамлакатларда ишлаб чиқарилган эталонлар ва юқори аниқликдаги ўлчаш воситалари билан жиҳозланган. Термостатланган хоналарда зарур иқлим шароитлари таъминланган. Бу ерда республикамиз халқ хўжалигининг барча тармоқлари учун керак бўлган ҳамма турдаги энг замонавий асбоб-ускуналар мавжуд.

Давлат стандартлаш маркази ходимларига яратилган бундай қулай шароит ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг сифатини янада оширишда муҳим омил бўлишига шак-шубҳа йўқ.

Ҳосил КАРИМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

СУРАТЛАРДА: марказ биноси очилишидан лавҳалар.

Нўъмонжон МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

Алишер Навоий таваллудининг 560 йиллигига

НАВОИЙШУНОСЛИК — ЯНГИ БОСҚИЧДА

Алишер Навоий — маънавиятимиз осмонининг қуёши. Унинг зарраларидан баҳраманд бўлмай туриб маънавий юксалиш тўғрисида сўз юритиш мумкин эмас. Шу маънода, Навоийни ўқиш ва уқиш маънавий юксалишнинг шарти ва воситаларидан бири бўлиши, ҳар бир ўзбекнинг маънавий даражаси маълум маънода унинг Алишер Навоийни нечоғлик билишига қараб белгиланиши керак.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Алишер Навоий номидаги Тил ва адабиёт институтининг директори, филология фанлари доктори, профессор Тўра МИРЗАЕВ билан адабиётшунос олим, филология фанлари номзоди Эргаш ОЧИЛОВ Алишер Навоий юбилейи арафасида шоир меросининг аҳамияти, Навоий ижодини ўрганиш ва асарларини нашр этиш бўйича шу пайтгача амалга оширилган ишлар ва навоийшуносликнинг келгуси вазифалари хусусида суҳбатлашдилар.

Э.О. — Буюкликнинг мезони — буюк инсонлар фаолияти ва меросининг ҳамма даврлар ва авлодлар учун долзарб бўлиб қолишида бўлса керак. Низомиддин Мир Алишер Навоий ҳам ўзбек халқининг манглайида порлаган ана шундай буюк зотлардан ҳисобланади. Йиллар, асрлар ўтган сари шоирнинг шуҳрати, асарларининг аҳамияти ошса ошиб бордики, сира камайган эмас.

Ўзбекистон мустақиллиги Алишер Навоийга гўёки иккинчи ҳаёт бағишлади. Маълумки, 1991 йил Алишер Навоий йили деб эълон қилинган ва худди шу йили халқимизнинг асрий орзулари ушалиб, Ватанимиз истиқлолга эришган эди. Мустақилликнинг 10 йиллик тантаналари арафасида эса, шеърият султонининг 560 йиллик юбилейини нишонлаяпмиз. Шу маънода, мустақиллик ва Алишер Навоий орасида қандайдир боғлиқлик, ўзаро муштараклик борга ўхшаб туюлади. Мустақил ва мустаҳкам ўзбек давлатини орзу қилган ва унга етишиш учун курашган буюк Навоийнинг эзгу истаклари орадан 560 йил ўтиб рўёбга чиқди. Буюк инсонларнинг ҳамиша ўз халқи билан ҳамнафаслиги дегани шу эмасмикан?

Т.М. — Тўғри айтдингиз, Мустақиллик ва Алишер Навоий муштарак тушунчаларга ўхшайди.

Алишер Навоий ўзбек адабий тилига асос солибгина қолмай, уни ривожлантириш ва давлат тили мақомига кўтариш учун курашган миллат фидойиларидан эди. Ҳусайн Бойқаро саройида ҳужжатларнинг ўзбек тилида ёзилганлиги маълум. Бу анъана Бобур саройида ҳам давом эттирилган, лекин кейинчалик унутилган. Шундай экан, ўзбек тилига давлат мақоми берилиши, Ўзбекистоннинг мустақилликка эришиши, ўзбек адабиётининг жаҳон сўз санъатида ўз муносиб ўрнини эгаллаши — буюк Навоий орзуларининг ушалиши ҳисобланади. Миллатнинг қиёфасини белгилайдиган, унинг нуфузини оширадиган ҳар бир жабҳада Навоий орзуларининг акс-садосини кўрамиз.

Иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг биринчи сессиясида мамлакатимиз Президенти Ислом Абдуғаниевич Каримов Алишер Навоий ижодига яна бир марта эътибор қаратиб, шоир асарларининг маънавий-ахлоқий тарбия учун нақадар муҳим аҳамиятга эга эканлигини айтиб, уни ўрганиш зарурлигини таъкидлагани ҳам Навоийга давлат миқёсида эътибор берилаётгани ва мустақил Ўзбекистон давлатини қуриш ва мустаҳкамлашда шоир ғоялари ва фикрлари биз билан бирга эканлигини кўрсатади.

Мустақилликнинг биринчи йилларидан бошлаб Президентимиз маънавиятга алоҳида эътибор берди. Зеро, маънавий илдизлари бақувват бўлмаган давлатнинг пойдевори мустаҳкам бўлмайди. Маънавий етук инсонлар — миллат бойлиги. Маънавияти юксак инсонгина элим деб, юртим деб яшайди. Маънавияти қашшоқ кишида ватанпарварлик, инсонпарварлик туйғулари суст бўлади, бундай одамлар кўпроқ ўзим деб яшайди. Айни жиҳатдан Навоий мероси — маънавий-ахлоқий тарбиянинг кучли қуролларидан бири. Инсон тарбияси, камолоти масалаларини ўзбек адабиётида ҳеч ким Навоийдек ҳадди аълосида куйламаган. Мустақил Ўзбекистон маънавий сиёсатининг асосида ҳам комил инсонларни тарбиялаб етиштириш ғояси ётади. Бу ҳақда Юртбошимиз шундай деган эди: «... биз комил инсон тарбиясини давлат сиёсатининг устувор соҳаси, деб эълон қилганмиз. Комил инсон деганда биз, аввало, онги юксак, мустақил фикрлай оладиган, хулқ-атвори билан ўзгаларга ибрат бўладиган билимли, маърифатли кишиларни тушунамиз».

Э.О. — XX асрда фаннинг навоийшунослик соҳаси вужудга келди, ривожланди ва ўзининг юқори чўққисига кўтарилди. Лекин, шунга қарамай, буни фақат биринчи босқич сифатида баҳолаш кераккка ўхшайди. Бу босқичда шоир асарлари деярли тўла чоп этилди, ҳаёти ва ижоди ўрганилди. Энди иккинчи — асосий босқич бошланмоқда: шоир асарларининг бадиияти, фалсафий-тасаввуфий асослари, Навоийнинг услубий масалалари, фалсафий-сиёсий қарашларини ўрганишга интилиш кучаймоқда. Шу ўринда яна бир гап: Алишер Навоий шоир ва олим бўлибгина қолмай, йирик давлат ва жамоат арбоби ҳам эди. Бинобарин, унинг ижтимоий-сиёсий қарашларини тадқиқ этиш, давлат арбоби сифатидаги фаолиятини ўрганиш ҳам навбатдаги вазифалар сирасига киради.

Т.М. — Алишер Навоий асарларининг ҳамма замонлар ва авлодлар учун долзарб бўлиб келаётганлигининг сабаби уларнинг фақат бадиий юксаклиги, умуминсоний ғояларни ташиганлигидагина эмас. Бу асарлар миллатни уйғоқликка, маънавий юксакликка даъват қилади, ўзаро бирлик, жипсликка чақиради, ватанпарварлик, меҳнатсеварлик, адолатпарварликни тарғиб-ташвиқ қилади. Миллатнинг бир бутунлиги, давлатнинг мустаҳкамлиги, халқнинг ҳамжиҳатлиги — Навоий сиёсий қарашларининг асосини ташкил этади.

Алишер Навоийга адабиёт осмонидаги кўпдан-кўп шоирлардан бири, борингки, уларнинг энг улуғи дебгина қарамаслик керак. У улкан давлат ва жамоат арбоби, Ҳусайн Бойқаро давлатининг таянч устуни эди. У давлатни мустаҳкамлаш, халқни жипслаштириш, унинг турмуш даражасини кўтариш, мамлакатни моддий ва маънавий жиҳатдан ривожлантириш учун ҳормай-толмай курашган инсон эди. Ҳусайн Бойқаро давлатининг 40 йил қойим туриши, халқнинг фаровонлиги, маданиятнинг гуллаб-яшнаши кўп жиҳатдан Алишер Навоийнинг хизматлари туфайли эди. Унинг бу борадаги қарашлари асарларида ўзининг ёрқин ифодасини топган.

XX асрда Алишер Навоий ҳаёти ва ижодини ўрганиш борасида улкан ишлар амалга оширилди. Навоийшунос олимларнинг авлоди етишиб чиқди; шоир ҳаёти ва ижодига бағишланган кўплаб фундаментал тадқиқотлар яратилди. Навоийнинг 15 жилдлик Асарлар тўплами, 4 жилдлик Алишер Навоий асарларининг изоҳли луғати нашр этилди; шоирнинг 20 жилдлик Мукаммал асарлар тўпламини нашр этиш ниҳоясига етмоқда.

Матншунослар ва адабиёт тарихи билан шуғулланувчи олимларимизнинг шоир ҳаёти ва ижоди бўйича амалга оширган ишлари, айниқса, самарали бўлди. Зеро, шоир асарларининг матнларини тайёрлашнинг ўзи ҳам жуда катта ва узоқ муддатни оладиган машаққатли меҳнат эди ва бунга бир неча навоийшунос олимларнинг меҳнати сарф бўлди. Бугун биз шоирнинг барча асарларини ўқиш ва улар бўйича илмий тадқиқотлар олиб бориш имкониятига эга эканмиз, бунинг учун. биринчи навбатда, матшуносларимиздан миннатдор бўлишимиз керак.

Навоий ижодини илмий холислик билан ўрганишга ҳукмрон шўро мафкураси тўсқинлик қилгани маълум. Шунинг учун шоир ҳаёти ва ижоди баъзан бирёқлама ва бир қадар чала ўрганилди. Энди ана шу камчиликларга барҳам берилмоқда. Хусусан, шоир асарларининг диний-тасаввуфий моҳиятини очиш, услубини тадқиқ этиш, фалсафий қарашларини ўрганишга қизиқиш кучайди. Навоийшуносликнинг янги авлоди етишиб чиқмоқда. Улар шоир ижодига Шарқ поэтикаси ва Ғарбниг илғор адабий-эстетик назариялари билан қуролланган ҳолда ёндошмоқдалар. Жумладан, Иброҳим Ҳаққул Навоийнинг фалсафий қарашлари, асарларининг тасаввуфий моҳиятини ўрганиш бўйича диққатга сазовор ишларни амалга оширмоқда. Нажмиддин Комиловнинг шоир ижодини Шарқ фалсафаси нуқтаи назаридан ўрганишга бағишланган туркум тадқиқотлари кўпчиликнинг эътиборини тортди. Навоийшуносликнинг тамал тошини қўйган олимларимиздан Абдуқодир Ҳайитметов ва ёш навоийшунослардан Дилором Салоҳий, Қодиржон Эргашев шоир услуби масалаларини ўрганишни бошладилар. Таниқли навоийшунослардан С. Ғаниева Навоийнинг ижодий муҳити, А. Абдуғафуров шоирнинг расмий девонларига кирмай қолган асарлари бўйича жиддий тадқиқотлар яратдилар. Атоқли шарқшунос олим Асомиддин Ўринбоев шоир мактубларини тадқиқ этиш ва нашр қилиш юзасидан диққатга сазовор ишларни амалга оширмоқда. Мана, сизнинг ўзингиз ҳам шоир ижодига янгича нуқтаи назардан ёндошиб, комил инсон таълимоти ва унинг бадиий инъикоси юзасидан бир неча мақолалар эълон қилдингиз. Ёш тадқиқотчиларимиздан Нодир Рамазонов, Насиба Бозороваларнинг изланишлари ҳам умид уйғотмоқда. Булар навоийшуносликнинг янги босқичи ҳам муваффақиятли бошланаётганлигидан далолат беради. Навоийшуносликда авлодлар давомийлиги узилиб қолмаганлигини кўрсатади.

Э.О. — Навоийшуносликнинг келгуси вазифалари қандай? Шоирнинг 20 жилдлик мукаммал асарлари босилиб чиққач, бу борадаги ишлар сусайиб қолмайдими? Яъни, навоийшунослик фақат шоир асарлари устида тадқиқот олиб бориш, уларнинг насрий баёнлари, шарҳларини амалга ошириш доирасида чекланиб қолмайдими?

Т.М. — Албатта, биз эришилган нуқтада қолиб кетмаслигимиз, бу борада янада олға босишимиз лозим. Зеро, навоийшуносликда қилинган ишлардан қилинмаганлари кўпроқ. Уларнинг асосийлари сифатида қуйидагиларни санаб ўтиш мумкин: шоирнинг мукаммал асарлар тўпламини янги алифбомизда чоп этиш, мавжуд нашрларда анча-мунча матний ва бошқа хатолар ўтган (бу ҳақда турли davраларда, матбуотда ҳам гап-сўз бўлди), уларни тузатиш керак, Навоий қомусини яратиш, Алишер Навоий асарлари тилининг изоҳли луғатини тузатиш ва тўлдиришлар билан янгидан нашрга тайёрлаш, Навоийни замондошларимизга яқинлаштириш учун шоир асарларининг насрий баёнларини тузатиш ва тўлдиришлар билан қайта чоп этиш, шоир асарларига шарҳлар ёзиш, уларни ҳозирги ўқувчига тушунтириш учун тарғибий-ташвиқий ишларни олиб бориш. Бунинг устига, шоирнинг янги асарлари топилмоқда. Алишер Навоийнинг Туркиядан топилган бир девони Президентимиз томонидан Ўзбекистон Фанлар академияси Алишер Навоий номидаги Адабиёт музейига совға қилинди. Шоирнинг яна бошқа қўлёзмалари аниқланмоқда. Бу нарса шоир асарлари танқидий матнларини янгидан яратиш зарурияти кўрсатмоқда.

Кўриб турибсизки, қилинажак ишлар қилинган ишлардан кам эмас. Бундан ташқари, шоир асарларининг хорижий тилларга таржималари, Навоий ижодининг хорижда ўрганилиши борасида ҳам тадқиқотлар олиб боришимиз лозим.

Алишер Навоий ижодини жаҳон адабиёти контекстида олиб ўрганиш, унинг дунё адабий-эстетик тафаккури ривожига қўшган ҳиссасини тадқиқ этиш, шу орқали шоирнинг жаҳон сўз санъатидаги мавқеини белгилаш кун тартибидаги долзарб вазифалардан ҳисобланади.

Э.О. — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 2 февралдаги қарори билан Алишер Навоий таваллудининг 560 йиллиги мамлакатимизда катта тантана қилинмоқда. Шу ўринда юбилей муносабати билан амалга оширилган ишлар хусусида гапириб берсангиз.

Т.М. — Маълумки, шоир юбилейи унинг номидаги шаҳарда ўтказилади. Юбилей муносабати билан Навоий шаҳрида катта боғ ташкил этилди. Худди шу шаҳарда бугун «Алишер Навоийнинг ижодий мероси ва унинг жаҳоншумул аҳамияти» мавзуида илмий-назарий анжуман ўтказилади. Бир қатор нашрлар ҳам амалга оширилди. Жумладан, шоир Мукаммал асарлар тўпламининг 17-жилди нашрдан чиқди. Унда «Насойим ул-муҳаббат» асари биринчи марта тўлиқ нашр этилди. Шунингдек, «Навоийнинг ижод олами» мақолалар тўплами ва конференция тезислари босилиб чиқди.

Мустақиллик йиллари чинакамига миллий қадриятларни тиклаш, маънавиятни юксалтириш, халқимизнинг шонли фарзандларини улуғлаш, шу орқали халқимизнинг ўзини англашини кучайтириш ва қаддини баланд кўтариш даври бўлди. Алишер Навоийнинг 560 йиллик юбилей тантаналари Ўзбекистонда истиқлол йилларида мунтазам ўтказиб келинаётган маънавият, илму фан, маданият байрамларининг мантиқий давомидир.

Банк хизмати

ТАДБИРКОРГА ҲАМКОР

Бугунги кунда Самарқанд вилоятида кичик ва ўрта бизнес, хусусий тадбиркорлик субъектлари 21976 тага етди. Бошқача айтганда, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 1434 та кўпайди. Дастлабки 6 ойда уларда 5489 та янги иш ўрни яратилди. Ҳозир вилоятдаги меҳнатга лаёқатли аҳолининг 54,5 фоизи ана шу соҳада фаолият кўрсатаяпти.

Кўриниб турибдики, вилоятда кичик ва ўрта бизнес, хусусий тадбиркорлик қўллаб-қувватланаяпти, уларнинг ривожланиши учун кенг йўл очилаяпти. Айниқса, бу борада банк тизимининг хизмати катта бўлаяпти.

Республикамиз Президенти Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил биринчи ярми якунларига бағишланган йиғилишида иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш жараёни кўп жиҳатдан кичик ва ўрта бизнес, хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш билан чамбарчас боғлиқлигини яна бир карра алоҳида таъкидлади. Негаки, уларнинг ялпи ички маҳсулот яратиш, аҳолини иш билан таъминлаш, даромадларини оширишда ўз ўрни бор. Шу боис микрофирмалар, кичик ва ўрта бизнес корхоналари, деҳқон ва фермер хўжаликларининг юқори технология ҳамда инновацион лойиҳаларини кредитлаш учун вилоят тижорат банкларининг имтиёзли кредитлаш жамғармаларида ўтган 6 ойда 300 миллион сўмга яқин маблағ шаклланди. Тижорат банклари томонидан Марказий банкнинг қайта молиялаш ставкасининг 50 фоизидан оширилмаган миқдоридаги маблағ ҳам инвестиция лойиҳаларини молиялаштиришга йўналтирилмоқда. Бундай имкониятлар туфайли кичик ва ўрта бизнес, якка тадбиркорлик субъектлари билан тижорат банклари ўртасидаги шерикчилик ва ўзаро ҳамкорлик алоқалари янада мустаҳкамланётир.

Хусусан, ўрта ва кичик бизнес корхоналарига 6,6 миллиард сўмлик кредит маблағлари ажратилди. Унинг 1,5 фоизи «Бизнес-фонд», 0,1 фоизи Деҳқон ва фермер хўжаликларини ривожлантириш жамғармаси, 0,9 фоизи «Бандлик» жамғармаси ҳисобидан бўлса, 97,5 фоизи эса тижорат банкларининг ўз маблағлари ҳисобидан берилди. Муҳими, ана шу маблағнинг асосий қисми ишлаб чиқариш, чорвачилик, қурилиш, деҳқон ва фермер хўжаликларини ривожлантиришга йўналтирилди.

Шу йилнинг 6 ойи давомида вилоят тижорат банклари томонидан ўрта ва кичик бизнес субъектларига берилган кредитларнинг 3357 миллион сўми халқ хўжалигининг реал ишлаб чиқариш секторига ажратилганини ҳам таъкидлаб ўтиш жоиз. Ушбу кредитлар бугунги кунда ўз самарасини бермоқда. Масалан, Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки вилоят бўлими томонидан «Мрамор» кичик корхонасига мармар плиталар ишлаб чиқариш учун 50 миллион сўм кредит ажратилди. Ихтисослаштирилган давлат акциядорлик ипотека тижорат банки — «Заминбанк»нинг вилоят бўлими томонидан эса «Испанди» фермер хўжалигига паррандачиликни ривожлантириш учун 20,0 млн. сўмлик имтиёзли кредит берилди. Шунинг ҳисобига 10 та янги иш ўрни яратилди. Қувонарлиси, биргина шу фермер хўжалиги Самарқанд шаҳрининг ушбу соҳа маҳсулотларига бўлган 51,8 миллион сўмлик талабини қондираяпти.

Давлат дастурига биноан, кўп укладли иқтисодиётни барпо қилиш мақсадида «Ўзбекбирлашув» ва «Ўзбексавдо» компанияларининг вилоятдаги бир қатор савдо ташкилотлари хусусийлаштирилиб, кичик ва ўрта бизнес субъектларига айлантирилди. Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 14 декабрдаги «Республикада савдони эркинлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 604-сонли қарорининг ижросини таъминлаш, яъни аҳолига саккиз турдаги асосий озиқ-овқат маҳсулотларини етказиб бериш учун эса тижорат банклари томонидан савдо фаолияти билан шуғулланувчи ўрта ва кичик бизнес субъектларига ҳам кредитлар берилмоқда.

Бугунги кунда банк кредитлари нафақат ўрта ва кичик бизнес соҳасини қўллаб-қувватлашда, балки уларнинг экспорт салоҳиятини оширишда ҳам муҳим аҳамият касб этмоқда.

Ўтган даврда Самарқанд вилоятида Европа Тикланиш ва тараққиёт банки ҳамда Осиё Тараққиёт банки кредит линиялари бўйича 14 та лойиҳа кўриб чиқилиб, уларга 18 миллион 756 минг АҚШ доллари миқдорида кредит ажратилди. Хусусан, Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки вилоят бўлими томонидан Европа Тикланиш ва тараққиёт банки кредит линияси ҳисобидан «Афросиёб-Мрамор» хусусий фирмасига 2,7 миллион АҚШ доллари миқдорида кредит берилган эди. Натижада 96 та янги иш ўрни яратилди. Фирма эса 94 миллион 100 минг АҚШ долларлик маҳсулотларни экспортга чиқарди.

Кичик ва ўрта бизнес фаолиятини ривожлантириш, уларнинг сердаромад инвестицион лойиҳалари, ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш дастурини молиявий қўллаб-қувватлаш борасида тижорат банклари бундан буён ҳам амалий ёрдам кўрсатиб, тадбиркорларнинг ҳақиқий ҳамкорига айланаверади.

Аҳмад ТЎРАЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Самарқанд вилояти бош бошқармаси бошлиғининг ўринбосари.

ҲУРМАТЛИ ХОНИМЛАР ВА ЖАНОБЛАР!

«АСАКА» БАНКИ

сизни мустақилликнинг
10 йиллиги билан чин дилдан табриклаб,
сиҳат-саломатлик, файзу барака
ва улкан муваффақиятлар тилайди.

«Асака» банки даромадларингизни ошириш ва омонатларингизни ҳимоя қилиш мақсадида сизга қуйидагиларни таклиф қилади:

1) қайта кўриб чиқилган юқори фоиз устамали омонатлар:

«ТАБАССУМ» (муддати камида 45 кун) — 45 кун учун 6%
«ОРЗУ» (уч ойдан кам бўлмаган муддатга) — ҳар ойда 3,5%

Муддатли:
- 6 ойдан 1 йилгача — йилига 35%
- 1 йилдан 3 йилгача — йилига 42%
- 3 йилдан 5 йилгача — йилига 65%

2) депозит пластик карточкалар ҳар ойда қолдиққа 3%дан қўшиб бориш билан йилига 42,6%гача.
3) депозит валютадаги омонатлар тўловини фоиз валютасида

4)
I. ТАЛАБ ҚИЛИБ ОЛГУНЧА — ҳисоб рақамини ёпиш пайтида йилига 4,5% кўчириш билан амалга оширилади, қолдиқнинг энг кам миқдори 300 АҚШ доллари.

II. МУДДАТЛИ:
1) БИР ЙИЛГАЧА — камида 5000 АҚШ доллари — ҳисоб рақамини ёпиш пайтида йилига 6% кўчириш билан амалга оширилади;
2) БИР ЙИЛДАН ИККИ ЙИЛГАЧА:
- 5000дан 10000 АҚШ долларигача — йилига 7%
- 10000 АҚШ доллари ва ундан юқори — йилига 8%
ҳар ярим йилда тўлаб борилади.

ПУЛЛАРИНГИЗНИ ТЕЗ ВА ИСТАГАН ПАЙТИНГИЗДА ОЛИШИНГИЗ МУМКИН.
«АСАКА» БАНКИ ҚЎЙИЛМАЛАРНИ ТЎЛА КАФОЛАТЛАЙДИ.

Бундан ташқари «Асака» банки:
- «AMERICAN EXPRESS» йўл чекларини тўловга қабул қилади ва сотади.
- депозитар ячейкаларни қимматбаҳо нарсаларни сақлаш учун ижарага беради.

ASAKA BANK

Маълумот учун телефонлар: 120-83-91, 120-83-92.
Манзилимиз: 700015, Тошкент шаҳри, Нукус кўчаси, 67.
Банк филиаллари - Нукус шаҳри ва барча вилоят марказларида.

4635

«ТОШБОЗОРТАЙЁРЛОВСАВДО» УЮШМАСИ

Бир неча кундан кейин гўзал
юртимизга катта байрам кириб келади.
Кекса тарих олдида ўн йил ҳеч қанча
гапмас. Лекин Ўзбекистон шу ўн
йил ичида улкан ютуқларни қўлга киритди,
ўзининг шонли тарихига унутилмас,
ёрқин саҳифалар очди.

Юртимиз озод, халқимиз миллий истиқлолига эга, Ватанимизда тинчлик.
Ёруғ ниятлар билан иморатлар тикланаяпти, йўллар солинаяпти.
Бу байрам қутлуғ келсин. Юртимиз замини саховатли
бағрини очиб, элга ризқ улашсин.

Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг ўн йиллиги билан табриклаймиз!
Мамлакатимиз барча аҳолисига бахт-саодат, эзгу мақсадларнинг
амалга ошиши йўлида омадлар тилаймиз!

4623

Банк тизими

Республикамиз мустақиллигининг 10 йиллиги нишонланаётган айни кунларда ҳар биримиз тарихан жуда қисқа, бироқ мазмунан жуда машаққатли ва сермаҳсул бўлган истиқлол йилларига назар ташлаб, юртимиз ҳаёти ўта муҳим воқеаларга бой бўлганлигини беихтиёр эътироф этамиз. Мустақиллик йилларида эришилган ва бугун бутун дунё тан олаётган ютуқларимиз омиллари ҳақида мушоҳада юритар эканмиз, республикамиз иқтисодиётининг ажралмас қисми бўлган банк тизими нафақат ўз тузилмавий таркибини ўзгартирганлиги, балки иқтисодий ислоҳотларнинг ўтказилишида «локомотив» ролини оғишмай бажараётганини алоҳида таъкидлаш жоиздир.

Ўтган давр ичида, айниқса, «Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисида», «Банклар ва банк фаолияти тўғрисида»ги қонунлар, банкларнинг молиявий салоҳиятини янада юксалтириш, уларнинг фаолиятларини тубдан такомиллаштириш, кўрсатилаётган хизматлар кўламини кенгайтириш, сифат ва маданиятини оширишга йўналтирилган Президент фармонлари ва Вазирлар Маҳкамаси қарорлари ҳамда бошқа меъёрий қўлланмаларнинг қабул қилиниши банк тизимининг иқтисодиётдаги ўрни ва роли беқиёс эканлигини кўрсатмоқда.

Истиқлол йиллари — тараққиёт пойдевори

Мустақилликнинг илк кунларидан бошлаб ҳукуматимиз банк тизими олдига қўйилган қатъий вазифалар, муҳим мақсадларни белгилаб берди. Вақт эса иқтисодиётнинг барча жабҳаларида ўтказилаётган ислоҳотларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга хизмат қиладиган икки поғонали банк тизимининг яратилгани, миллий валютанинг муомалага киритилгани ҳамда унинг барқарорлигини таъминлашга қаратилган чора-тадбирлар амалга оширилгани нечоғлик тўғри бўлганини тасдиқлаб турибди.

Республикамизда банк тизими фаолиятининг ривожланиб ва такомиллашиб бориши, турли мулкчилик шаклига асосланган банкларнинг ташкил этилиши банк хизматлари бозорида соғлом рақобатни юзага келтирди.

Молия бозорида ўз ўрни ва мавқеига эришиш йўлида, қолаверса, энг аввало, республика фуқароларини ижтимоий ҳимоялашга асосланган устувор сиёсат ва ўтказилаётган ислоҳотлар билан ҳамоҳанглик руҳида фаолият юритаётган Ўзбекистон Республикасининг йирик банкларидан бири — давлат-тижорат Халқ банки ҳам ўтган давр ичида туб ўзгаришларни бошдан кечириб, истиқлолнинг 10 йиллик шодиёналарини салоҳиятли банк сифатида қаршиламоқда. Бу банк 1992 йили собиқ Иттифоқнинг Меҳнат жамғармаси ва аҳолини кредитлаш банки таркибидан ажралиб чиқиб, Ўзбекистон Республикаси жамғарма банки сифатида республика молия бозорида вужудга келди.

Мамлакатда мустақил пул тизимини яратиш учун 1993 йили оралиқ валюта сўм-купоннинг, 1994 йилнинг 1 июлидан бошлаб эса республикада ягона қонуний тўлов воситаси сифатида амал қиладиган миллий валютамиз — сўмнинг муомалага киритилиши, авваламбор, юртимизнинг ҳуқуқий жиҳатдан тўлақонли давлат тарзида майдонга чиқишига, қолаверса, ўз ҳудудида эркин ва яхлит иқтисодиёт тизимини шакллантиришга асос яратди. Мустақилликнинг дастлабки йилларида биз учун ўта муҳим бўлган ушбу вазифани бажаришда Халқ банкининг ҳам бевосита салмоқли иштирокини таъкидлаш ўринли, албатта. Тўққиз миллиондан зиёд омонатчиларнинг ҳисобварақларидаги маблағлари миллий валютага ўтказилгани фикримизнинг яққол далилидир.

Банкнинг аҳолига кўрсатилаётган хизматлари кўламини кенгайтириш ва асосий йўналиш фаолиятини таъминлаш мақсадида 1995 йил 4 октябрда Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзжамғармабанк»ни Ўзбекистон Республикаси давлат-тижорат Халқ банкига айлантириш тўғрисида»ги қарори қабул қилиндики, бу ҳужжат тизим фаолиятини янги босқичга олиб чиқди. Ушбу қарор нафақат банкнинг номини, балки мазмун ва моҳиятини, мақсад ва вазифаларини ҳам ёрқин ифодалаб берди.

Мазкур қарорнинг ижросини таъминлаш учун Халқ банкининг қўшимча 2,5 мингдан ортиқ шохобчалари очилди. Натижада у республика тижорат банклари ичида 206 та туман ва шаҳар, 6000 га яқин шохобча ва мини-банклари ҳамда ўн икки минг кишилик ходимлар жамоасидан иборат нуфузли банкка айланди. Мана, тўққиз йилдирки, жамоамиз аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш тадбирларининг амалга оширилишига кучли эътибор қаратиб келмоқда. Жумладан, Президентимизнинг 1995 йил 20 декабрдаги «Аҳолининг омонатлардаги ва давлат суғуртаси бўйича пул маблағларини индексация қилиш тўғрисида»ги Фармони талаблари банкимиз томонидан тўла бажарилди. 1996 йилнинг 1 июлига қадар унинг бўлимларида маблағлари бўлган беш миллионга яқин омонатчининг қарийб 3 миллионтасига индексация махсус дафтарчаси очилди ва индексация қилинган омонатларнинг қолдиғи 34,8 млрд. сўмни ташкил этди. Ушбу маблағлар қайта тикланиши билан бирга, банкнинг «талаб қилиб олгунча» омонат фоиз ставкаси бўйича мижозларга даромадлар ҳам бериб борилмоқда. Маблағлар 1996 йилнинг 1 июлидан 2005 йилга қадар босқичма-босқич тўлиқ тарқатилиши кўзда тутилган бўлиб, ҳозирги кунгача «Индексация» махсус ҳисобларидан аҳолига жами 36,2 млрд, сўмдан ортиқ маблағ тўланди.

Бундан ташқари, Президентимизнинг 1999 йил 13 январдаги ПФ-2177-сонли Фармони ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 24 августдаги 434-сонли, 1996 йил 10 декабрдаги 437-сонли қарорларига кўра, кам таъминланган оилаларга моддий ёрдам пуллари, кўп болали оилаларга болалар нафақалари ҳамда қарамоғида 2 ёшгача фарзандлари бўлган оналарга белгиланган нафақаларнинг Халқ банки муассасалари орқали берилиши йўлга қўйилди. Аҳолининг ночор қатламлари — кексалар, ногиронлар, кўп болали оилаларни ижтимоий ҳимоялаш давлат дастури асосида белгиланган чора-тадбирлар ҳам банкимиз томонидан изчил амалга оширилмоқда.

Мисол учун, биргина 2001 йилнинг биринчи ярим йиллиги давомида кам таъминланган оилаларга 1,5 млрд. сўм берилди, шунингдек, 16,9 млрд. сўм миқдоридаги болалар нафақалари ва 2 ёшгача болали оналарга эса 3,2 млрд. сўмлик маблағлар муассасаларимиз томонидан тарқатилди. Айни чоғда Халқ банки ўз маблағлари ҳисобидан турли имтиёзли ва манфаатли банк хизматларини жорий этиш орқали ҳам мазкур аҳоли қатламини ижтимоий қўллаб-қувватлашга ўз ҳиссасини қўшиб келмоқда.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, Президентнинг 2000 йил 7 декабрдаги «Давлат-тижорат Халқ банкини ривожлантириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармони асосида банкнинг Устав сармояси 10 млрд. сўмга етказилиши унинг истиқболли ривожланишига замин яратди. Умуман, ўтган йиллар мобайнида амалга оширилган тадбирлар натижасида жами банк капитали қарийб 50 баробардан зиёд, активлари ҳажми эса 12 баробардан ортиқроқ кўпайди.

Маълумки, банк фаолиятининг асосий йўналишларидан бири — бу аҳоли бўш пул маблағларини омонатларга жалб қилишдир. Қувончлиси, бугунги кунда Халқ банкининг 7,3 миллионтадан кўпроқ омонатчилари мавжуд. Бошқача айтганда, унинг омонатчиси бўлмаган ёки банк хизматидан бирор марта ҳам фойдаланмаган оила йўқ, десак, асло муболаға бўлмайди. Биз буни жуда қадрлаймиз ва ўз сиёсатимизни белгилашда, молия бозорида ҳар қанақа ўзгаришлар юз беришидан қатъи назар, банкимиз Ўзбекистондаги энг қулай, энг ишончли, омонатчилар учун энг жозибали банк бўлиб қолишига ҳаракат қилаверамиз.

Истиқлолнинг дастлабки йилларида Халқ банки фақат жамғарма операцияларини бажариш билан кифояланган бўлса, сўнгги йилларда у жисмоний ва юридик шахсларга кенг кўламли замонавий ва бошқа қулай банк хизматларини ҳам тақдим эта бошлади. Банк универсаллашув сари дадил қадам қўйиб, хизмат маданиятини тубдан яхшилаш ҳамда унинг кўламини кенгайтириш эвазига тармоқлар сонини кўпайтириш, корпоратив мижозлар, деҳқон-фермер хўжаликлари, кичик ва ўрта бизнес субъектларини банк хизматидан фойдаланишга жалб қилиш масаласига ҳам алоҳида эътибор қаратмоқда. Яъни, ишлаб чиқариш билан шуғулланувчи микрофирмалар, кичик ва ўрта бизнес корхоналари, деҳқон ва фермер хўжаликларини кредитлаш, юқори технологик ва инновацион лойиҳаларни молиялаштириш юзасидан амалий чора-тадбирлар амалга оширилаяпти.

Республикада уй-жой қурилишини ривожлантиришга ҳам Халқ банки ўзининг муносиб улушини қўшиб келмоқда. Ўтган йиллар давомида якка тартибда уй-жой қурилиши учун 60 мингдан ортиқ фуқароларга 1,2 миллиард сўмдан зиёд узоқ муддатли кредитлар берилди. Жумладан, ушбу кредитларнинг қарийб 15,9 фоизи имтиёзли бўлиб, ана шу маблағ нафақахўрлар ва ногиронлар, ёлғиз оналар, кўп болали ва кам таъминланган оилалар, Иккинчи жаҳон ва афғон уруши қатнашчиларига тарқатилди.

Шу билан бирга, Халқ банки Кадрлар тайёрлаш миллий дастури бўйича мамлакатимиз олий ўқув юртлари, коллежлар ва бошқа ўқув даргоҳларида контракт асосида таълим олаётган талабалар, ўқувчиларни қўллаб-қувватлаш мақсадида «Абитуриент» кредитларини жорий қилди. Ҳозиргача 250 нафар талабага 40 миллион сўмдан зиёд миқдорда кредит ажратилди.

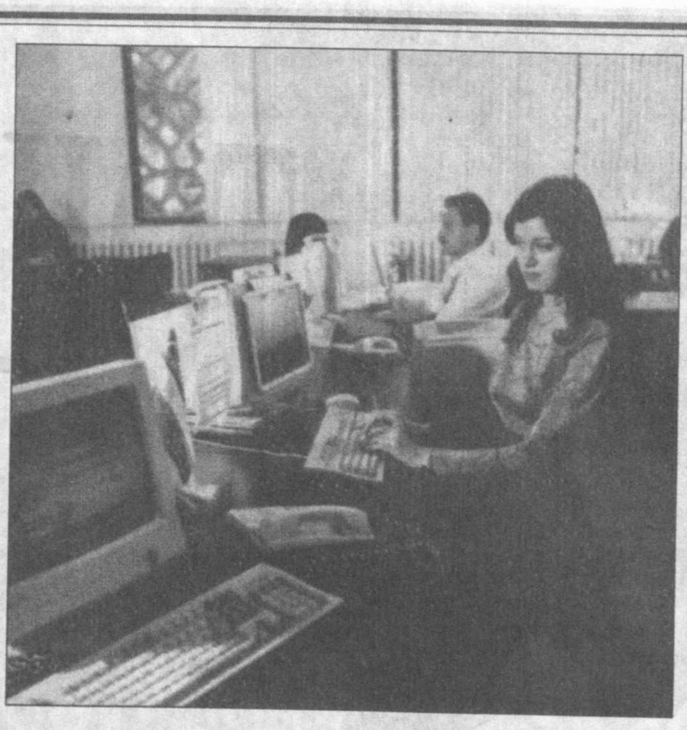

Табиийки, молия секторида вужудга келаётган рақобат банкларда ўз истеъмолчиларига янгидан-янги хизматларни жорий этишни тақозо қилмоқда. Шу муносабат билан Халқ банки тизимида жисмоний ва юридик шахсларга ўз бойликлари, қимматли қоғозлари, нақд пуллар ёки ҳужжатларини бевосита банкда сақлашлари ва улар тўғрисида ортиқча ташвишга тушмасликларини кафолатловчи «Сезам» пўлат сандиқлари очилди. Мазкур хизмат ниҳоятда махфий бўлиб, халқимизнинг бойликларини «кўрпача остида» сақлаш одатидан воз кечишга ва бу ишни тажрибали профессионал «қўриқчиларга» ишониб топширишга имкон беради. Эндиликда бундай замонавий хизмат туридан республикамизнинг барча ҳудудидаги аҳоли фойдаланиши мумкин.

Ҳукуматимиз томонидан валюта бозорини янада ривожлантириш ва эркинлаштириш борасида ҳам бир қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Чунончи, 2000 йилнинг 1 июлидан бошлаб ваколатли банкларга биржадан ташқари валюта бозорида хорижий валюта харид қилиш ва сотиш курсларини талаб ва таклифдан келиб чиққан ҳолда мустақил равишда белгилаш ҳуқуқи берилди. Ҳозирги кунда банк тизимида валюта операцияларида қатнашувчи банклар ва валюта айирбошлаш шохобчалари сонини кескин кўпайтиришга аҳамият берилмоқда. Халқ банкида эса бундай шохобчалар сони 300 тага етказилди.

Автоматлаштириш, телекоммуникациялар ва электрон тизимнинг ривожланиши туфайли 1999 йилда «ПК АИСКБ» дастурининг Халқ банки барча филиалларида татбиқ этилиши, унинг ўз бизнесини, аҳолига хизмат кўрсатиш маданияти ҳамда банк операцияларини сифатли ва тезкор бажаришга ёрдам берди. Халқ банкининг барча муассасаларида ахборотлаштириш жараёни, телекоммуникация тизимлари кенг кўламда жорий этилиши туфайли эса охирги назорат, омонатлар ва коммунал тўловлар дастурининг самарали ишлашига эришилди.

Банкнинг изчил ва барқарор фаолият юритиши, албатта, бевосита кадрлар сиёсатига ҳам боғлиқдир. Кўп минг сонли банк жамоасининг иш фаолияти учун етарли шароитнинг мавжудлиги, ходимлар малакасини доимий равишда ошириб туриш орқали халқимизга кўрсатилаётган хизматлар савиясининг юксалаётгани, қолаверса, банк ходимларининг фидокорона ва ташаббускорлик билан қилаётган меҳнати Халқ банкининг бундан буён ҳам жадал ривожланишига хизмат қилади. Зеро, чин маънода халқ банки бўлиш, яъни халқ ишончи ва ҳурматини қозониш, мижозларнинг энг кафолатли, ҳақиқий ҳамкори бўлиш орқали салоҳиятли молия институтини шакллантириш — бош мақсадимиздир!

Қисқаси, мустақиллик йилларида республикамиз банк тизимини тубдан ислоҳ қилишга мустаҳкам пойдевор қўйилди, банкларнинг бозор муносабатлари асосида фаолият юритишлари, мижозларга замонавий талаблар даражасида хизмат кўрсатишларига замин яратилди. Халқ банки тизимида амалга оширилган туб ўзгаришлар бундан мустасно эмас, албатта. Яна бир янгилик шуки, Халқ банкини 2001-2005 йиллар давомида ривожлантириш дастури ишлаб чиқилиб, устувор йўналишлар белгилаб олинди. Ушбу дастурнинг қабул қилинишидан мақсад битта — у ҳам бўлса, мижозларга сифат жиҳатидан юқори даражада хизмат кўрсатиш, Ўзбекистоннинг биринчи даражали замонавий ва рақобатбардош банки мавқеига эришишдир.

Ишончим комилки, банкимиз ана шу улуғвор вазифаларни шараф билан адо этиб, яқин истиқболда нафақат республикамиз, балки Марказий Осиёдаги энг нуфузли ва молиявий барқарор банклар қаторидан жой олади.

Ж. САЙФИДДИНОВ,
Ўзбекистон Республикаси давлат-тижорат Халқ банки бошқаруви раиси, Олий Мажлис депутати.

ХАЛҚАРО БИЗНЕС МАРКАЗИ

Ўзбекистон халқини Мустақиллик байрами билан табриклайди!

Халқаро савдо-кўргазма мажмуаси Бизнес Маркази Ўзбекистоннинг ишбилармонлик олами калитидир.

Халқаро Бизнес Марказининг кўргазмалар залида ўтадиган «Ўзбекистон тасвирий санъати» кўргазмасига марҳамат.

Халқаро Бизнес Маркази тавсия этади:
- ижара учун нуфузли ва шинам офислар;
- консалтинг ва бизнес хизматлари;
- конференц заллар, музокара хоналари, кўргазма зали, ресторан, кафетерий;
- замонавий алоқа йўналишлари, Internet, йўлдош TV;
- ҳимоя ва хавфсизликнинг ишончли тизими;
- ташқи ва ер ости автомобил тўхташ жойлари.

Манзил: Ўзбекистон, Тошкент ш., 700084, Амир Темур кўчаси, 107-Б (мўлжал: «Интерконтинентал-Тошкент» меҳмонхонаси ёнида).
Телефон (998-71) 137-09-34, факс 137-09-35. E-mail: lbc@uic.uz

Азиз ҳамюртлар!

«ХОРАЗМ ТЕЛЕКОМ»

АКЦИЯДОРЛИК ЖАМИЯТИ ЖАМОАСИ

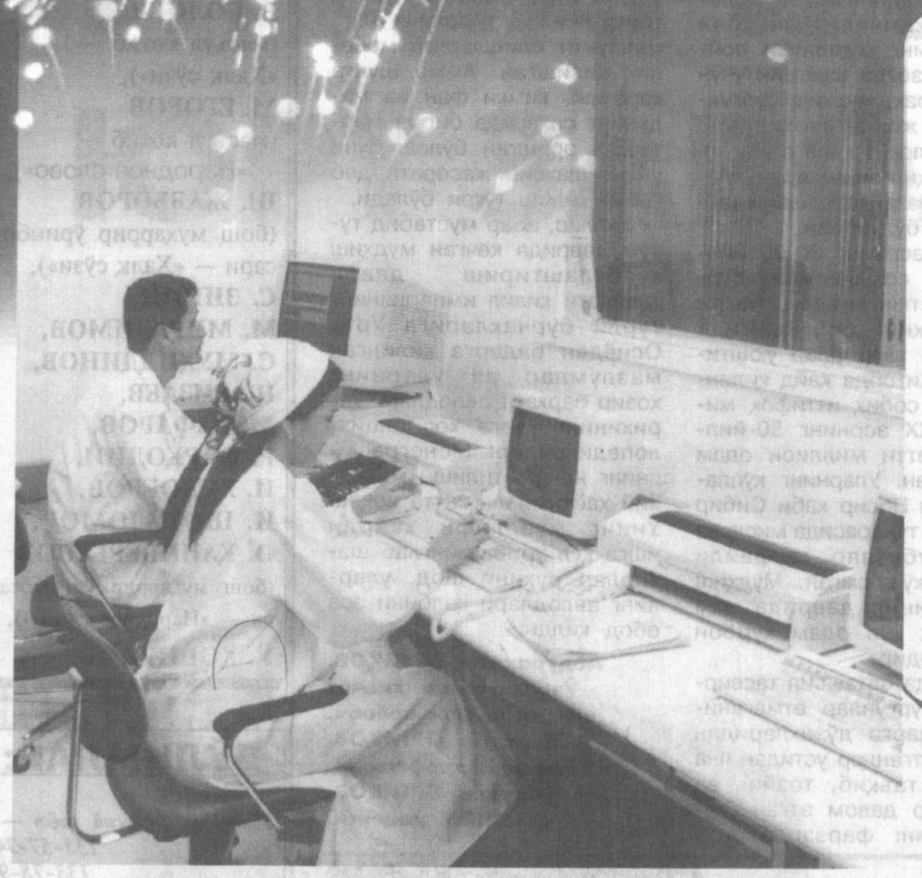

сизларни қутлуғ байрам — республикамиз мустақилликка эришганлигининг 10 йиллиги муносабати билан самимий табриклайди.

Истиқлол дея аталмиш бу улуғвор сўз қадр-қимматини, унинг башарият учун энг олий неъмат эканлигини биз кун сайин тобора чуқурроқ ҳис қиляпмиз. Зеро, уни қуёшга менгзагимиз келади. Чунки офтоб курраи заминимизни ўзининг заррин нурлари ила мунаввар айлайди, жамики мавжудотга ҳаёт бахш этади. Истиқлол ҳам ана шундай бемисл куч-қудрат манбаидир.

У бизнинг қалбимизни чароғон қилди, вужудимизга илиқлик, тетиклик бағишлади, маънавиятимизни бойитмоқда.

Муҳтарам Юртбошимиз раҳнамолигида қўлга киритилган ана шу истиқлол туфайли биз ўзимизни ҳақиқатан ҳам бош ҳарфлар билан ёзилувчи Инсон сифатида англаб етдик. Ўзлигимизга қайтдик. Эрк ва озодликка эришдик. Бу халқимизнинг мустақиллик боис қўлга киритган энг катта ютуғидир. Шукроналар бўлсинки, бу йўлнинг энг тўғри ва энг мақбул йўл эканлигини бугунги ҳаётимиз, истиқлолдан буён ўтган қисқа вақт мобайнида эришган улкан ютуқларимиз, эзгу ва олижаноб ишларимиз, сиз, азиз юртдошларимизнинг бунёдкорлиги ёрқин ифодалаб турибди.

Шундай экан, бошимиз узра истиқлол қуёши абадий порлайверсин! Бу улуғ неъматни асраб-авайлаш, уни янада мустаҳкамлаш, қадр-қимматини ошириш бизга ва келгуси авлодларимизга насиб этсин!

Истиқлолимизнинг илиқ нафаси, тафти ҳар бир юртдошимиз хонадонида сезилиб турсин, боқийликка айлансин!

Истиқлол айёмининг байрамона шукуҳи, файзу таровати, хурсандчилик ҳеч вақт хонадонингизни тарк этмасин!

Сизларга беминнат телекоммуникация хизмати кўрсатиш, камарбаста бўлиш, узоғингизни яқин, мушкулингизни осон қилишдан биз ҳамиша мамнунмиз. Зеро, истиқлолни мустаҳкамлаш борасидаги хизматимиз, Ватанимиз равнақи йўлида қилаётган меҳнатимиздан мамнунлик кайфияти асло сўнмасин!

Яна бир бор қутлуғ айёмимиз муборак бўлсин!

4617

Сизга шеър айтгим келди

ВАТАН — руҳимда уйғонган исм

Ватан — боболардан мерос бир имон —
руҳим мундарижасида муқаддас ёзув.
Таниш ва нотаниш имлоларсимон
руҳимда ҳисларнинг тўфони тизув.

Ватан — боболарим кечган хотира —
руҳим мундарижасин қадимий муҳри.
Руҳим туфроғига илдизин ботириб,
бўй тортар буюк дарахтдай зуҳри.

Ватан — боболардан қолган эътиқод —
руҳим мундарижасин кўҳна сурати.
Руҳим рангларига ранг бериб бот-бот,
руҳим юрагини безаб туради.

Ватан — руҳим суяги, жоним —
руҳим даричасин чертаётган сир.
Руҳим томирларидан оқаётган қоним,
руҳимда нур сочган кавкабир.

Ватан — соф, покиза, беғубор умид —
мўғжалар пиндиғлаб барг ёзган дунё.
Тахлари бузилмаган ўйларга чўмиб,
гардларин кўзимга қилгум тўтиё.

Гар Ватан руҳдан бўлса мосуво,
гар руҳ Ватандан қолса бегонасираб:
унда хотира — букчайган қувоб,
унда умид — қақраган сира.

Гар Ватан руҳга тўкса озорин,
Гар руҳ Ватанга айласа жабр:
унда эътиқод — хиёнатлар бозори,
унда имон — гуноҳлар кўмилган қабр.

Мен — руҳ чизгисидан яралган жисм,
руҳим дафтарида чизгилар неча...
Ватан — руҳимда уйғонган исм,
руҳим — Ватанда гуллаган чечак....

Икром ОТАМУРОД.

31 август— Қатағон қурбонларини ёд этиш куни

СУРГУННОМА

Янги аср бошларида «Шаҳидлар хотираси» хайрия жамғармаси мутасаддилигида «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси тарих фанлари доктори Рустамбек Шамсутдиновнинг «Ўзбекистонда қулоқлаштириш сиёсати ва унинг фожеали оқибатлари» номли монографиясини нашр этди. Асарнинг ҳар бир саҳифасида келтирилган сон-саноқсиз тарихий лавҳалар, рақамли далиллар, эътиборли мисоллар машъум қулоқлаштириш сиёсати оқибатларида бегуноҳ шаҳид бўлган, Украина ва Сибирнинг чўлу биёбонларига бадарға қилинган, ҳоки поклари ўша ерда қолиб кетган минглаб ота-оналаримиз хотирасига бағишланган марсиядек чуқур таассурот қолдиради. Муаллиф уни Ўзбекистон, Россия ва Украина архивларида сақланаётган, таъбир жоиз бўлса, шаҳидлар қони билан битилган, уларнинг заъфарон чеҳраларидек сарғайиб кетган ҳужжатларни изтироб билан кўздан кечириб ёзган.

УШБУ сатрлар муаллифлари, уч оға-ини Ўзбекистондан Украинага 1931 йили сургун қилинган «қулоқлар»дан бўлганимиз, мусофирчиликнинг кўз кўриб, қулоқ эшитмаган азоб-уқубатларининг жонли шоҳиди эканимиз учун ҳам мазкур китоб ҳақида фикр юритмоқчимиз.

Монографияда сургуннинг чексиз азоб-уқубатларини бошидан кечирган жафокашларнинг эсдаликлари келтирилган. Унда қибрайлик Собиржон Мўминов, Фахриддин Умаров, хонободлик Раҳимжон Ёқубжонов, андижонлик Каримжон Иминов ва бошқаларнинг матбуотда турли даврларда эълон этилган эсдаликларидан лавҳалар бор. Буларни ўқиган бағри тош одам ҳам изтиробга тушиб, қаҳри каттиқ, халқнинг ашаддий кушандаси бўлган «халқлар доҳийси»га, миллион-миллион бегуноҳ кишиларни ватангадо ва кафангадо қилган қотилга нисбатан қаҳр-ғазаби қайнаб тошади.

Китобда ёзилишича, биргина 1930-1931 йилларда ўз юртидан бегона юртларга кўчирилганлар сони 1.803.392 киши (391.026 оила) бўлган. Айрим тадқиқотчиларнинг ҳисобига кўра, — деб ёзади муаллиф, — қулоқ қилинганлар 3,5 миллиондан тўққиз миллион кишига етган. Қулоқлаштиришнинг бош ташаббусчиси ва бевосита ташкилотчиси Сталиннинг ўзи ҳам 1942 йили Уинстон Черчилль билан бўлган суҳбатида юқорида қайд этилган рақамга яқинроқ рақамни айтган. Р. Шамсутдиновнинг таъкидлашича, шу учрашувда жамоалаштириш ҳақида гап очилганда, Сталин дарҳол сергакланиб, бу сиёсат даҳшатли курашдан иборат бўлганини айтган. Шунда Черчилль унга «Ахир сиз миллионлаб майда кишилар билан олишгансиз», деганида, унга жавобан: «10 миллион киши билан. Бу жуда ҳам даҳшатли бўлган, бу тўрт йил давом этган», деб айтган.

Бу миллионлаб кишилар тасодифан омон қолган биз, фарзандлари каби, ҳар куни, ҳар соат ўлим билан рўбарў турган, чексиз азоб-уқубатлар, хўрлик ва зорликларни бошидан кечирган бечоралар эди.

Китобда келтирилган қуйидаги эсдалик лавҳаси ушбу сатрлар муаллифларидан бирига тааллуқлидир:

«Мен ўшанда ўн икки ёшли бола эдим. «Қулоқ» деб пешонасига тавқи лаънатлар тамғаланганлар қоп-қоронғу юк ташувчи поездларга тиқилганча қирқ кун мобайнида Одессага етиб келдик. 16 минг нафар одамнинг кўпчилиги йўлларда очлик ва касалликдан азоб чекиб, ўлиб кетди. Гоҳо жасадни вагонда ортиқ сақлаб туришнинг имкони бўлмаганидан чўлу биёбонларга улоқтиришга мажбур бўлишарди.

Бадарға қилинганлардан ўн икки оилани Одесса вилоятининг Ястреб хуторидаги уйларга жойлаштиришди. Бу уйларнинг эгалари бир неча ой олдин Сибирга сурункасига сургун қилинган экан. Улар кетаётганда ғазабланиб ўт қўйиб юборган уйлардан омон қолганларига тиқиштиришди... Бор-йўғи 16 квадрат метр саҳнли хонага 6 жонни жойлаштиришди. У ерда биз кўрган азобларни ташландиқ ит ҳам кўрмаган».

Монографияда келтирилган бундай эсдаликларни ўқиган китобхоннинг бу одамлар қандай тирик қолган экан, деб ҳайратга тушиши аниқ.

Украинага, Сибирга ва қизил империянинг турли бурчакларига бадарға қилинганларнинг аянчли, муҳтожли, оч-яланғоч, бинобарин, фақирона мискин ҳаётлари Шукруллонинг «Кафансиз кўмилганлар», ҳамда «Сургун» номли китобларда ўз аксини топганди. Буларнинг давоми сифатида зукко тарихчи олим, Р. Шамсутдиновнинг машаққатли, бироқ шарафли саъй-ҳаракатлари туфайли янги сургуннома юзага келди.

Тақриз қилинаётган монография камчиликдан холи эмас. Унинг муаллифи пойтахтдан узоқда яшагани учун бўлса керак, мудҳиш сургунларнинг жонли шоҳидлари билан мулоқот қила олмаган. Шундай қилганда, асар янада бой мазмунли, шакл шамойилли бўлур эди.

Ўтган асрнинг 30-40 йилларидаги сон-саноқсиз сургунлар етмаганидек, бағри тош «доҳий» бошчилигида янги-янги террорлар уюштирилган. Китобда қайд қилинганидек, собиқ иттифоқ миқёсида XX асрнинг 50-йилларида етти миллион одам қаматилган. Уларнинг кўплари Усмон Носир каби Сибир тайгасию тундрасида мислсиз азоб-уқубатлар туфайли ҳаётдан кўз юмган. Мудҳиш инквизиция даврида ҳам бунчалик кўп одам қурбон бўлмагандир.

Китобда батафсил тасвирланган сургунлар етмаганидай, бадарға дўзахларидан омон қайтганлар устидан яна террор, таъқиб, тазйиқ ва қувғинлар давом этган. Қулоқларнинг фарзандларига «қулоқнинг боласи» деган тамға осилиб, уларнинг олий маълумот олишларига монелик қилишган. Аммо шунга қарамай, кимки фан ва маданият соҳасида бирор мартабага эришган бўлса, буни унинг шахсий жасорати деб қабул қилиш тўғри бўлади.

Хуллас, асар мустабид тузум даврида кечган мудҳиш қулоқлаштириш даври ҳақидаги қизил империянинг турли бурчакларига Ўрта Осиёдан бадарға қилинган мазлумлар ва уларнинг ҳозир барҳаёт авлодлари тарихининг ўзига хос энциклопедиясидир. Монографиянинг нашр этилиши маънавий ҳаётимизда катта воқеа. Унинг муаллифи хайрли ишга қўл уриб, минглаб шаҳидлар руҳини шод, уларнинг авлодлари қалбини эса обод қилди.

Абдураҳмон ОРТИҚОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби.
Абдураҳим ОРТИҚОВ,
ТДИУ фахрий профессори.
Абдулла ОРТИҚОВ,
ТМУ доценти.

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати:
Э. БОЛИЕВ (масъул котиб — «Халқ сўзи»),
М. ЕГОРОВ (масъул котиб — «Народное слово»),
Ш. ЖАББОРОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»),
С. ЗИНИН,
М. МИРАЛИМОВ,
С. МУҲИДДИНОВ,
Ш. РИЗАЕВ,
М. САФАРОВ,
Р. ФАРҲОДИЙ,
И. ХУДОЁРОВ,
И. ШОҒУЛОМОВ,
О. ҚАИПБЕРГЕНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»),
Ў. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34; 133-78-92
Иқтисодиёт — 136-36-65; 132-10-65
Маънавият ва маърифат — 136-35-60;
Газетхонлар билан алоқа ва минтақалар — 136-29-89, 133-07-48;
Фан, соғлиқни сақлаш ва халқ таълими — 132-12-08;
Янгиликлар ва халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 00001-рақам билан рўйхатга олинган.
Буюртма Г — 2715, 20397 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ.
Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2.

Газета таҳририят компьютер базасида терилди ҳамда операторлар Ж. ТОҒАЕВ ва З. БОЛТАЕВ томонидан саҳифаланди.

Навбатчи котиб — А. ОРИПОВ.
Навбатчи муҳаррир — О. РАҲИМОВ.
Навбатчи — М. ХОЛМАТОВА.
Мусаҳҳиҳ — О. АБДУАЗИМОВ.

• МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.
[t] — тижорат материали.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00.
Топширилди — 23.30
1 2 3 4 5 6

XXI аср спорти

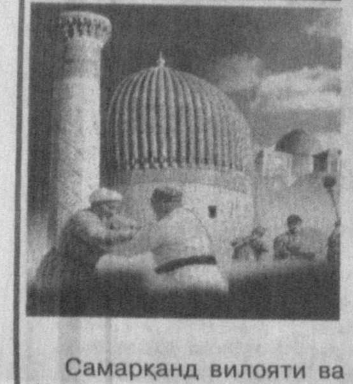

КАТТАҚЎРҒОНДА КАТТА КУРАШ БЎЛДИ

Самарқанд вилояти ва Каттақўрғон шаҳар кураш миллий федерациялари ҳамкорликда ташкил этишди бу ажойиб мусобақани. Туманнинг иқтисодий-ижтимоий ривожланишига катта ҳисса қўшган жонкуяр инсон, ўзбек курашининг фидоийси Дўстмуҳаммад Эшбеков хотирасига бағишланган мазкур беллашувга "Каттақўрғон ёғ-мой" корхонаси ҳомийлик қилди.

Ҳам эркаклар, ҳам аёллар ўртасида ўтказилган баҳсларда полвонлар 63, 73, 90 килограмм ва мутлоқ вазн тоифаларига бўлинган ҳолда гиламга чиқдилар.

— Бошида анча ҳаяжонланган эдик, — дейди мусобақа ташкилотчиларидан бири, тиниб-тинчимас мураббий Ислом Исомов. — Барча вилоятлардан полвонларни таклиф қилганмиз. Шунга яраша мухлислар келармикан деган ҳадикда эдик. Мана, кўриб турганингиздек стадион тўлиб кетди.

— 50 дан ошиқ таниқли курашчи бел боғлаб майдонга чиқади-ю, ишқибоз бўлмайдими, — гурунгимизга қўшилди шаҳар ҳокими Талъат Ҳамидов. — Халқимиз азалдан курашни жуда севади, полвонларни қадрлайди. Чунки унинг фалсафаси инсонийлик, мардлик, ватанпарварлик, соғлом турмуш тарзи билан суғорилган. Эндиликда анъанавий аҳамият касб этадиган бу мусобақани янада юксак савияда ташкил этамиз. Зеро, Каттақўрғонда қадимдан катта-катта кураш мусобақалари ўтказилган. Бугун ана шу булоқнинг қайта кўз очган куни десам янглишмайман.

Машқларда орттирган маҳорати, мустаҳкам иродасини намойиш қилган ғолиб полвонларга ҳомий муассаса ва ташкилотчиларнинг қимматбаҳо совғалари тақдим этилди.

Озод БЕК,
"Халқ сўзи" мухбири.

Стол тенниси

Севара, Мадина ва ... ғалаба

Бу уч калом бугун миллионлар тилида. Сабаби, спортнинг айни шу тури Севара Қодирова ва Мадина Аюбовани шуҳрат шоҳсупасига олиб чиқди. Биринчиси стол теннисида маҳорат билан ўйнаб жаҳон чемпиони даражасига эришган бўлса, иккинчиси мамлакатимизнинг икки карра чемпиони. Дугоналар яқинда Рига шаҳрида ўтказилган халқаро мусобақада ҳам муваффақиятли қатнашишди. Учрашувларни баланд руҳда ўтказган Севара катта ёшдаги қизлар ўртасида иккинчи, Мадина эса тенгдошлари баҳсида биринчи ўринни эгаллади.

Энди Мадина кичик ёшдаги спортчиларнинг Хитойда ташкил этиладиган Осиё, Севара эса Ашхободда ўтадиган Марказий Осиё биринчиликларида қатнашишга ҳозирланяпти.

Қ. НАЖМИДДИНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Дўстлик ришталари барҳаёт бўлсин

Ўзбекистон Хорижий мамлакатлар билан дўстлик ва маданий-маърифий алоқалар жамиятлари кенгашида Ўзбекистон ва Ҳиндистон мустақиллиги кунларига бағишланган байрам тадбири ўтказилди.

Икки давлат мадҳиялари янграгач, Ҳиндистоннинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Б.К.Митра, «Ўзбекистон-Ҳиндистон» дўстлик жамияти раиси Б.Махситов, Дўстлик жамиятлари кенгаши раиси муовини Ҳ.Икромовлар ҳар иккала давлатнинг мустақиллик йилларидаги тараққиёти ҳақида маъруза қилишди.

Яқин кунларда нишонланажак мамлакатимизнинг 10 йиллик тўйи олдидан ўтказилган бу тадбир юртдошларимиз ҳамда Ўзбекистондаги ҳиндистонликлар учун қўшалоқ байрам бўлди. Ҳиндистон маданият маркази қошидаги ҳиндистонлик раққоса Анурадха Арора бошчилигидаги ўзбек қизларининг ҳинд миллий рақсларини ижро этганлиги ва қатор санъаткорларнинг чиқишлари тадбирни янада серфайз этди.

Ғофур ЖАБИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Воқеа арафасида

Заргарлар анжумани

Шу йилнинг 30 август куни, Мустақиллигимизнинг ўн йиллик тантаналари нишонланиш арафасида Тошкентда заргарларнинг халқаро съезди бўлиб ўтади. Анжуманда республикамиздан ташқари Россия, Украина, Грузия, Арманистон, Қирғизистон каби давлатларнинг заргарлик фирмалари, компания ва ташкилотлари вакиллари ҳам қатнашиши кўзда тутилмоқда.

Съезднинг асосий мақсади миллий ва ҳудудий заргарлик тараққиётининг муаммоларини ҳал этувчи ҳамфикрларни ўзида бирлаштирган заргарларнинг Халқаро уюшмасини ташкил этишдир. Бу янги ташкилотнинг аҳамияти беқиёс бўлиб, у заргарлик бизнеси тараққиёти, заргарлик санъати муаммолари билан банд бўлган, кўргазма фаолияти ва махсус туризм билан шуғулланаётган кишиларни жипслаштиради. Марказий Осиё заргарлиги марказларидан бири бўлиб қолишга интилаётган Ўзбекистон заргарларнинг Халқаро уюшмасини ташкил этиш ташаббускори эканлиги қувонарли ҳолдир.

Турли мамлакатларда халқаро кўргазма — ярмаркалар ташкил этиш ва ўтказиш, жумладан, Москва, Санкт-Петербург, Венеция, Гонконг, Деҳли, Лос-Анжелос каби шаҳарларда ўтадиган нуфузли кўргазмаларда қатнашиш бўлажак уюшманинг асосий вазифаларидандир.

Гулчеҳра ФАЙЗИЕВА.

«ПАРВИНА» КОМПАНИЯСИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АҲОЛИСИ ВА МЕҲМОНЛАРИНИ
МУСТАҚИЛЛИКНИНГ 10 ЙИЛЛИГИ БИЛАН МУБОРАКБОД ЭТАДИ.
ШУ ҚУТЛУҒ БАЙРАМ ШАРАФИГА ҚУЙИДАГИ МАҲСУЛОТЛАРНИ ТАКЛИФ ҚИЛАДИ:
- МУЗҚАЙМОҚЛАРНИНГ 30 ТУРИ:
эскимонинг 15 хил кўриниши,
6 турдаги қадоқланган,
6 хил вафли стаканли
ва бошқалар.
ПЛИТКАЛИ ШОКОЛАД:
«ПАРВИНА» (янгилик).
БЕЗАКЛИ ҚИЁМ:
шоколадли,
мевали,
цитрусли, сутли.
2001-2002 йилда маҳсулотлар етказиб бериш учун шартномалар тузилмоқда.
Маҳсулотларни транспортда етказиб бериш имконияти бор.
Тўлов шакли - турлича. Нархлар жуда арзон.
Бизнинг манзил: «Парвина» компанияси
e-mail: parvina@online.ru
Тошкент шаҳри, А.Икромов тумани, 13-даҳа, 1-«А» уй. Мўлжал: «Фарҳод» бозори. Тел.: +(371) 173-26-13.
Самарқанд ш., Фирдавсий к., 6.
Тел.: +(3662) 33-77-83, 33-02-82, 31-15-83. Факс +(3662) 33-49-02.
4656

Ҳурматли юртдошлар!
Давлатлараро Марказий Осиё ҳамкорлик ва тараққиёт банки
сизларни Ўзбекистон Республикаси миллий байрами, 1 сентябр — Мустақилликнинг 10 йиллиги муносабати билан муборакбод этади.
Юртимиз равнақи йўлидаги ишларингизда зафарлар, оилангизга тинчлик, хотиржамлик, сиҳат-саломатлик тилайди.
Сизларга доимо улкан зафарлар ҳамроҳ бўлсин.
4666

supermarket Alp Jamol
реализует новые растоможенные автомобили
Mercedes-Benz OPEL Омега
DAEWOO Магнос, Леганза
3110, 3102, Газель-грузовой, пасажирский, мед.служба
УАЗ 31514 Цельнометаллический
21074, 2106, НИВА
В большом ассортименте имеются автошины, аккумуляторы, запчасти на ГАЗ 3102,3110.
117-39-39, 117-40-04, 117-40-00, 117-36-98.
За приобретение каждого автомобиля ПОДАРОК сотовый телефон или телевизор LG
НОВЫЕ А/М НА ЗАКАЗ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси «Туризм соҳасидаги фаолият кўрсатиш учун лицензия бериш» Комиссиясининг 2001 йил 29 июндаги мажлиси 3-сонли баённомасига асосан туризм фаолияти учун Самарқанд шаҳар «Tur-Orient» масъулияти чекланган жамиятига берилган 481-99 рақамли лицензиясининг амал қилиши тугатилди.

Ўзбекистон Республикаси Халқ банки маъмурияти ва меҳнат жамоаси банк фахрийси Хикматулла Юнусовга укаси **Иноятилла ЮНУСОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Оммавий ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш ижтимоий-сиёсий жамғармаси жамоаси бош ҳисобчи Ш. Қабировага укаси **Ҳасанжон ЖЎРАБЕКОВнинг** бевақт вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент электротехника алоқа институти жамоаси кафедра мудири, профессор Хайрулло Ориповга падари бузруквори **Қобил ОРИПОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.